
**KRANIO-SAKRAALITERAPIA RATSUJEN
HOITOMUOTONA**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala, kevät 2015

Ida-Loviisa Laitinen

Mustiala
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Hevostalouden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä	Ida-Loviisa Laitinen	Vuosi 2015
Työn nimi	Kranio-sakraaliterapia ratsujen hoitomuotona	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Tampereen Kranio-sakraalikoulun Tmi Merja Nisonen. Työssä tutkittiin millainen hoitomuoto kranio-sakraaliterapia on, miten se toimii ratsuhevosella ja mihin sen toiminta perustuu, sekä millaisia ratsujen ongelmia tai vammoja sillä voidaan hoitaa. Työn tavoitteena on tuoda kranio-sakraaliterapia enemmän ihmisten tietoisuuteen, ja sitä kautta käyttöön hoitomuotona ratsuhevosille.

Työssä on sovellettu haastattelututkimusmenetelmää ja aineistona on käytetty lisäksi kranio-sakraaliterapiaan liittyviä julkaisuja, sekä asiantuntijoiden haastatteluja. Jokaisen case-hevosen kohdalla on haastateltu sekä hevosenomistajaa että hoitavaa kranio-sakraaliterapeuttia, joilta kysyttiin muun muassa hevosen kranio-hoidon tarpeen ilmenemisestä ja hoidosta saaduista vaikutuksista.

Päätuloksina haastattelukyselystä selvisi kranio-sakraaliterapialla käsiteltyjen ratsuhevosten kranio-sakraaliterapeuttien ja hevosten omistajien huomiot hoitojen vaikuttavuudesta yleisellä tasolla sekä hevoskohtaisesti. Kaikki haastattelututkimuksesta saadut tulokset olivat positiivissävyytteisiä.

Opinnäytetyöstä saadaan myös selville, miten muun muassa hevosen ruokinta ja talliympäristö vaikuttavat kranio-sakraaliterapiaan ja sen toimivuuteen hevosella. Voidaan todeta, että lähdekirjallisuuden perusteella saadaan tukea ja lisäinformaatiota haastattelututkimuksista saatuihin tuloksiin. Ajatukset kranio-sakraaliterapian toimivuuteen vaikuttavista osa-alueista hevosella olivat oikeita ja hevosten kranio-sakraaliterapialla hoidettuihin ongelmiin saatiin hoitomuodosta apua.

Kehitysehdotuksena ja jatkotoimenpiteenä voisi harkita työn käytettävyyttä mahdollisesti opetustyössä ja yhtenä tiedon lähteenä kaikille kranio-sakraaliterapiasta kiinnostuneille.

Avainsanat Kranio-sakraaliterapia, hevonen, ratsumies, hoitomuoto.

Sivut 35 s. + liitteet 1 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine Option

Author	Ida-Loviisa Laitinen	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Craniosacral therapy as a treatment for riding horses	

ABSTRACT

The commissioner for this thesis is Tampere Craniosacral-school's Merja Nisonen. The thesis studies craniosacral therapy, its effects on riding horses and what it is based on, as well as what types of problems or injuries can be treated with it in riding horses. The aim is to increase people's awareness of craniosacral therapy and to increase its usage as a form of treatment for riding horses.

The research method of this thesis is an interview method. In addition this thesis uses material from publications related to craniosacral therapy, as well as expert interviews. For each case-horse, the craniosacral therapist and the horse's owner were interviewed. Both parties were asked, for example, how the need for the treatment occurs and what the effects of the treatment in the horse are.

The main results of the interviews revealed the observations of the craniosacral therapists and the horse owners on the treatment's effectiveness in general and in the cases of the treated horses. All the results of the interviews were mainly positive.

This thesis also explores how the environment and the diet of the horse impact the treatment's effectiveness. What can be noted, is that the literature on the treatment supports and gives additional information to the results of the interviews. The thoughts of the craniosacral therapy's effectiveness in aspects of the horse were proven to be correct, and the horses treated with craniosacral therapy got help to their issues from this form of treatment.

Development proposal and a follow-up measure could be, that this thesis could be used in teaching the treatment, and possibly as a source of information for all of those interested in craniosacral therapy.

Keywords Craniosacral therapy, horse, riding horse, treatment.

Pages 35 p. + appendices 1 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	KRANIO-SAKRAALITERAPIA	2
2.1	Historia.....	2
2.2	Kranio-sakraalijärjestelmä	2
2.3	Tarkempi kuvaus kranio-sakraaliterapiasta.....	3
2.4	Tampereen Kranio-sakraalikoulu	4
3	RATSUT JA KRANIO-SAKRAALITERAPIA	5
3.1	Ratsuhevonen & toimintakykyä ylläpitävät vaihtoehtoiset hoitomuodot	5
3.2	Hevonen ja kranio-sakraaliterapia & kranio-sakraalirytmä hevosella.....	7
3.2.1	Sidekudoksen merkitys kranio-sakraaliterapiassa	7
3.2.2	Kranio-hoidon tarve ja vasta-aiheet hevosella	8
3.3	Hoito-otteet, ruokinta ja ympäristön vaikutukset.....	9
4	HAASTATTELUKYSELY.....	11
4.1	Tutkimuksen tarkoitus ja toteuttaminen.....	11
5	TERAPEUTTIEN HAASTATTELUJEN TULOKSET KRANIO-SAKRAALITERAPIASTA.....	12
5.1	Kranio-sakraaliterapeuttien mielipiteet hoidon toiminnan perusteista.....	12
5.2	Kranio-sakraaliterapian erot perinteiseen hevoshierontaan	13
5.3	Yleisimmät ratsujen vammat, joihin haetaan apua kranio-sakraaliterapiasta ...	14
5.4	Asiakaskokemukset ja ennakkoluulojen vaikutus hoidon toimivuuteen.....	14
6	CASE-KOhteet	15
6.1	CASE A terapeutin haastattelu.....	15
6.2	CASE A hevosenomistajan haastattelu	17
6.3	CASE B terapeutin haastattelu	18
6.4	CASE B hevosenomistajan haastattelu	19
6.5	CASE C terapeutin haastattelu	21
6.6	CASE C hevosenomistajan haastattelu	22
6.7	CASE D terapeutin haastattelu.....	24
6.8	CASE D hevosenomistajan haastattelu	26
7	TULOSTEN TARKASTELU	29
7.1	Haastattelututkimuksen tulokset	30
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA	33
	LÄHTEET	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö kranio-sakraaliterapiasta (jäljempänä lyhenteellä ks-terapia) ja sen tehokkuudesta, sekä toimivuudesta on hyvin ajankohtainen, sillä hoitomuodosta tiedetään yleisesti vielä vähän. Kranio-sakraaliterapia hoitomuotona on alkanut viime vuosina nosta päätään yhdeksi suosituimmaksi vaihtoehtoisista hoitomuodoista, erityisesti hevosharrastajien keskuudessa. Hoitomuodolla tarkoitetaan pehmeää ja syvälle vaikuttavaa manuaalista hoitotekniikkaa, jolla saadaan keho ikään kuin korjaamaan itse itseään. Hoito perustuu aivo- ja selkäydinnesteen virtauspulssiin. Mikäli pulssissa huomataan poikkeavuuksia, korjataan ne hellävaraisin ottein jälleen oikeaksi virtausrytmiksi. Hoidolla voidaan saavuttaa myös pitkän aikavälin muutoksia, mikäli maltetaan toteuttaa terapeutin antamia hoito-ohjeita ja ylläpitää terapeutin suosittelemaa hoitoväliä. Tuloksia valmennuksessa on saatu myös raviurheilun puolelta, mutta aikaisempaa tutkimusta ratsujen parista ei vielä ole saatavilla. Innostus työhön lähti omasta mielenkiinnosta aiheita kohtaan, kun on omin silmin päässyt todentamaan terapian toimivuutta tutuille hevosille. Ratsut valikoituivat kohderyhmäksi oman hevosharrastuksen myötä. Ratsulla tässä työssä tarkoitetaan suhteellisen aktiivisessa ratsuharrastuskäytössä olevaa hevosta tai ponia. Työssä huomioidaan myös ratsujen muut perustiedot, ruokinta sekä talliympäristö.

Työn keskeisenä ideana on toimeksiantajan toive tuoda kranio-sakraaliterapia enemmän ihmisten tietoisuuteen ja täten käyttöön hevosille. Työn tehtävänä on toimia esitteenä kranio-sakraaliterapiasta kaikille hoitomuodosta kiinnostuneille. Haastattelututkimuksen tarkoituksena on tehdä hoitomuodosta helpommin lähestyttävä. Haastattelututkimukseen osallistui neljä kranio-sakraaliterapeuttia, neljä hevosenomistajaa ja heidän neljä ks-terapialla hoidettua ratsuhevostaan. Kaikki haastatellut kranio-sakraaliterapeutit ovat opiskelleet Tampereen Kranio-sakraalikoulussa. Työn toimeksiantajana toimii Tampereen Kranio-sakraalikoulun Tmi Merja Nisonen, joka käyttää hoitomuotoa päivittäin työssään opetuksessa tuleville kranio-sakraaliterapeuteille, sekä asiakastyöskentelyssä.

2 KRANIO-SAKRAALITERAPIA

Tässä osiossa käsitellään kranio-sakraaliterapian historiaa, hoidon toimivuutta ihmisessä, ihmisen kranio-sakraalijärjestelmää ja –rytmiä. Lisäksi lopuksi kerrotaan ihmisen kranio-sakraaliterapian vasta-aiheet ja opinnäytetyön toimeksiantajan ylläpitämän Tampereen Kranio-sakraalikoulun historiasta ja toiminnasta.

Kranio-sakraaliterapia on hyvin hellävarainen sekä syvälle vaikuttava manuaalinen hoitomuoto, joka käyttää hyväksi kehon omaa pulssia, jota kutsutaan kranio-sakraalirytmiksi. Kranio-sakraaliterapian tavoitteena on auttaa kehoa parantamaan itseään. (Nussbaumer & Nussbaumer 2006, 10.)

2.1 Historia

Kranio-sakraaliterapian historian voidaan katsoa ulottuvan Intian ”bonesetters”-perinteeseen. Muinaiset egyptiläiset taas mielsivät kranio-sakraalirytmien kehon rytmilliseksi aalloksi. Myös Michelangelo kuvaili ihmisen aivo-selkäydinnestettä sielun ytimeksi. Andrew Taylor Still keksi 1800-luvun lopussa lihasten ja jänteiden hoitomuodon, osteopatian. Sen lähtökohtana on näkemys siitä, että suurin osa sairauksista on lähtöisin lihaksissa ja jänteissä olevista virheistä. Osteopatian pohjalta Andrew Stillin oppilas, William Garner Sutherland, kehitti kraniaalisen osteopatian, joka on kranio-sakraaliterapian edelläkävijä. Kraniaalinen osteopatia sai alkunsa Sutherlandin löytämästä kranio-sakraalirytmistä. Modernin muotonsa kranio-sakraaliterapia on saanut John E. Upledgerin käsissä. Upledger tutki 1970-luvulla yhteistyökumppaneidensa kanssa aivo-selkäydinnesteen virtauksia, ristiluuta, sekä kallon luita. Tutkimustulosten perusteella hän standardoi hoitomuodon ja antoi sille sen nykyaikaisen nimen (Craniosacral Therapy). Myöhemmin muun muassa Hugh Milne on laajentanut kranio-sakraaliterapiaa kokonaisvaltaisemmaksi hoitomuodoksi, yhdistäen länsimaisen osteopatian ja itämaisen parannusviisauden. Hänen lähestymistapansa on enemmän holistinen. (Nussbaumer & Nussbaumer 2006, 16–19.)

Suomeen hoitomuodon esiastetta, kraniaalista osteopatiaa, on ensimmäisenä ollut tuomassa Maaria Kaiperla, (DO-osteopaatti, eläinosteopaatti). Hän alkoi käyttää kraniaaliosteopatiaa pääsääntöisesti hoitomuotona vuodesta 1997 eteenpäin käytyään Englannissa sijaitsevan Sutherland Cranial Collegen moduulit. Puhdasta osteopatiaa hän on kuitenkin käyttänyt hevosten hoitoon jo aiemmin. (Kaiperla, sähköpostiviesti 14.4.2015)

2.2 Kranio-sakraalijärjestelmä

Kranio-sakraaliterapia perustuu aivo-selkäydinnesteen kiertoon kehossa aivojen ja selkäytimen välillä erilaisten kalvokerrosten ympäröimänä. Kaikilla, joilla on aivot ja selkäydin, on myös kranio-sakraalijärjestelmä. On

olemassa kolme erilaista membraania, eli aivo- ja selkäydinkalvojen kerrosta; pehmeäkalvo (pia mater) ja kovakalvo (dura mater), joka on vuorattu lukinkalvolla (arachnoidea). Pehmeäkalvo on lähimpänä aivoja ja selkäydintä, keskimmäisenä on lukinkalvo ja ulommaisena on kovakalvo. Aivo-selkäydinneste kiertää lukinkalvon alapuolella, tilassa, jota kutsutaan subaraknoidaalitilaksi. (Nussbaumer & Nussbaumer 2006, 25–26.)

Aikuinen ihminen tuottaa vuorokaudessa 0,3 litraa aivo-selkäydinnestettä, joka uusiutuu joka 5-7 tunti. Aivo-selkäydinnesteen määrä on siis jatkuvasti aikuisella ihmisellä noin 1,1–1,7 litraa kerrallaan. (Nussbaumer & Nussbaumer 2006, 25–26.)

Aivo-selkäydinnesteellä on tärkeitä tehtäviä kehossa. Aivo-selkäydinneste vie elimistöstä pois kuona-aineita, kuten vanhoja aivo- ja selkäydinsoluja. Sen tehtävänä on myös proteiini-, glukoosi-, vitamiini-, ravintoaine-, hormoni-, ja välittäjäainepitoisena nesteenä toimia aivojen, selkäytimen ja hermoston ravitsijana ja huoltajana. Samalla aivo-selkäydinneste suojelee aivoja ja selkäydintä tärähdyksiltä ja iskuilta, sekä luo aivoille samanlaisen ympäristön kuin sikiölle tarkoitettu sikiövesi. (Nussbaumer & Nussbaumer 2006, 25–26.)

2.3 Tarkempi kuvaus kranio-sakraaliterapiasta

Kranio-sakraaliterapia on ristiluun ja kallon hellävaraista käsittelyä, joka auttaa muun muassa yleisiin stressioireisiin, päänsärkyihin, mielialahäiriöihin ja epilepsiaan. Kranio-sakraaliterapia on pidemmälle kehitetty hoitomuoto kraniaaliosteopatiasta, jossa edistetään kallon hellävaraisella manipulaatiolla keskushermoston toimintaa. (Oy Valitut Palat 1998, 75.) Keskushermoston tehtävä on lähettää käskyjä koko vartaloon. (Häkli, Järvinen & Simola 2013).

Kraniaaliosteopatian kehittäjän William G. Sutherlandin mukaan keskushermosto ja sen rakenteet ovat jatkuvasti liikkeessä. Tästä liikkeestä voidaan hänen mukaansa erottaa viisi sen aiheuttajaa, aivo-selkäydin-nesteen ja -kalvojen liike, aivopuoliskojojen laajentuminen, liike kallonluiden saumoissa ja häntäluun tahaton liike. Nämä kaikki muodostivat hänen mukaansa ”primaarisen hengityksen”, jota kutsutaan myös kranio-sakraalirytmiksi. Sutherlandin mukaan kaikki häiriöt primaarisessa hengityksessä ovat lähinnä seurausta lapsuudessa tai syntymässä saadusta fyysisestä tai psyykkisestä traumasta. (Oy Valitut Palat 1998, 75.)

Kranio-sakraaliterapeutti käyttää kranio-sakraaliterapiaa palauttamaan normaalin kranio-sakraalirytmien tai –pulssein kranio-sakraalijärjestelmässä, samalla terapeutti pääsee helpottamaan myös kallon ja selkärangan sisäisten kudosten jännityksiä. Kranio-sakraaliterapia pohjautuu kallon sisäiseen sykintään, joka pumppaa aivo-selkäydinnestettä aivoista selkäydinkanavaan. Kranio-sakraalijärjestelmällä on vaikutusta esimerkiksi lihas- ja luustosekä verenkiertojärjestelmään, hormoneja erittäviin umpirauhasiin, hermoja ja imunestejärjestelmään sekä hengitykseen. Nämä puolestaan vaikuttavat myös takaisin kranio-sakraalijärjestelmään. Kranio-sakraaliterapia patentoitiin varsinaiseksi hoitomuodoksi John Upledgerin toimesta 1970-luvun

lopussa, jota ennen oli paljastettu tutkimusten perusteella oikeiksi kallon ja kranio-sakraalijärjestelmän väliset yhteydet. (Oy Valitut Palat 1998, 75.)

Hevosille suunnattu kranio-sakraaliterapia keskittyy hevosen kranio-sakraalijärjestelmään, joka käsittää hevosen kallon, selkärangan ja ristiluun. Selkäydinneste, joka ympäröi aivoja ja selkäydintä, ravitsee, suojaa ja voitelee ne. Terapeutti etsii ja tunnustelee epätasapainoisuuksia ja liikkuvuuden rajoituksia hevosen selkäydinnesteestä. Rajoitukset voivat johtua esimerkiksi epätasapainossa olevista kallon luista, arpikudoksista tai puristavasta tunteesta hevosen lihaksissa tai pehmytkudoksissa. Hevosille suunnattu kranio-sakraaliterapia auttaa poistamaan nämä rajoitukset, sekä tarjoaa ja palauttaa tasapainon ja pehmeuden hevoseen. (Burchard 2005.)

Myös väittelyä ja kyseenalaistamista kranio-sakraaliterapian toimivuudesta on ollut. Narda Robinsonin Veterinary Practice News-sivustolle kirjoittamansa artikkelin Craniosacral Controversy (2009) mukaan tutkijoilla on ollut hankaluuksia identifioida ja varmentaa sekä ilmaista määrällisesti elimistössä virtaavan selkäydinnesteen aiheuttama kranio-sakraalirythmi. Tämä johtuu siitä, että havainnot ja löydökset samasta kranio-sakraaliterapialla käsitellystä potilaasta ovat terapeuteilla osoittautuneet erilaisiksi, vaikka niiden tulisi Robinsonin mukaan olla identtisiä. Hän kertoo, kuinka jotkut tutkijat pitävät kranio-sakraaliterapiaa ilmiönä täysin kuvitteellisena ja hoitomuotoa ja sen tehokkuutta tulisi tutkia enemmän tietääksemme siitä lisää. (Robinson 2009.)

Kranio-sakraaliterapia on Suomessa vielä opinnäytetyön kirjoitushetkellä varsin uusi hoitomuoto, eikä sitä siten ole käytetty tai siitä tiedetä vielä aivan kaikkea. Hoitomuoto on kuitenkin otettu positiivisesti ja avoimin mielin vastaan ja siten saatu hoidetuista ihmisistä ja tässä tapauksessa myös ratsuhevosista hyviä hoitotuloksia. Herää kysymys, voiko kranio-sakraaliterapiasta saatuihin positiivisiin hoitotuloksiin vaikuttaa asiakkaan tai hoidon tilaajan usko hoidon toimivuudesta? Kaikille hoitomuoto ei varmasti ole sopiva, eikä esimerkiksi kirurgisia toimenpiteitä vaativa operaatio yhtäkkiä hoidu ilman kirurgiaa, mutta esimerkiksi sekundäärisiin, leikkausta vaativasta ongelmasta tai vammasta johtuviin oireisiin sekä leikkauksesta aiheutuneisiin vaivoihin voidaan kranio-sakraaliterapialla hyvinkin vaikuttaa.

Kranio-sakraaliterapian vasta-aiheet, eli tilanteet, joissa hoitoa ei suositella asiakkaalle tehtäväksi ovat esimerkiksi leikkaustilanteet, joista on kulunut alle kolme kuukautta, selkäydintyrät, tuoreet, avoinna olevat haavat sekä akuutit tulehdukset. Kranio-sakraaliterapia on hoitomuotona kokonaisuutteen vaikuttava, sillä kudosverkoston avulla hoidon vaikutukset leviävät koko kehoon. (Tampereen Kranio-sakraalikoulu 2015.)

2.4 Tampereen Kranio-sakraalikoulu

Tampereen Kranio-sakraalikoulu on perustettu vuonna 2013. Pienimuotoista opetustoimintaa on kuitenkin ollut jo vuodesta 2008 eteenpäin. Opetuksesta vastaa Merja Nisonen. Koulussa kurssisihteerinä ja apuopettajana

toimii Reetta Pirttijoki. Tampereen Kranio-sakraalikoulu toimii Teivon ravikeskuksen tiloissa Tampereella 1.1.2014 eteenpäin. Opinnäytetyön kirjoitushetkellä on Tampereen Kranio-sakraalikoulusta valmistumassa vuonna 2010 opintonsa aloittaneita hajanaiskurssilaisia. Koulussa opiskelee tällä hetkellä 80 oppilasta. Suomessa ei toistaiseksi ole toista vastaavaa oppilaitosta, missä olisi mahdollisuus opiskella kranio-sakraaliterapiaa, ainakaan hevosille suunnattuna. (Pirttijoki, sähköpostiviesti 20.3.2015).

Tampereen Kranio-sakraalikoulu käyttää käytännönopetuksessa koulun välittömässä läheisyydessä sijaitsevia, Teivon raviradalla harjoittelevia ja kilpailevia ravihevosia, jotka asuvat talleilla raviradan vieressä. Näin ollen hoidettavia hevosia ei tarvitse kuljettaa mihinkään, jotta opiskelijat saavat harjoitella kranio-sakraaliterapiaa käytännössä hevosille. Kranio-sakraaliterapeutiksi opiskelevat pääsevät heti testaamaan osaamistaan ravihevosten parissa, sillä osa hoidettavista hevosista voi olla kilpahevosten tavoin hieman säikympiä tai varautuneempia. Lisäksi toisinaan aktiivisesti kilpaileva tai harjoitteleva ravihevonen voi olla esimerkiksi harrasteratsuhevoseen verrattuna hieman enemmän lihashuollon tarpeessa.

Kaikkien kranio-sakraaliterapeutin koulutuksesta kiinnostuneiden tulee olla käynyt jokin terveydenhoitoalan koulutus, että voi hakea opiskelijaksi Tampereen Kranio-sakraalikouluun. Näin varmistetaan, että hakijalla on perustiedot esimerkiksi anatomian tuntemuksesta.

3 RATSUT JA KRANIO-SAKRAALITERAPIA

Tässä osiossa avataan osittain hevosalaa ratsuhevosten osalta. Osiossa tullaan tarkastelemaan myös ratsujen parissa paljon käytettyä perinteistä hevoshierontaa verraten tätä kranio-sakraaliterapiaan yleisellä tasolla. Tämän lisäksi paneudutaan tarkemmin hevosille suunnattuun kranio-sakraaliterapiaan.

3.1 Ratsuhevonen & toimintakykyä ylläpitävät vaihtoehtoiset hoitomuodot

Hevostalous lukuina -tietopaketin mukaan hevosia Suomessa vuonna 2014 oli 74 600 kappaletta ja 170 000 ratsastuksen harrastajaa. Vaikka hevosten määrä on laskenut hieman edellisvuodesta, on ratsastus harrastuksena säilyttänyt suosionsa. Ratsastuksen harrastajat sekä ratsuhevosten omistajat ovatkin viime vuosina tulleet enemmän tietoiseksi siitä, mitä piirteitä hyvällä ratsulla tulee olla. Myös hevoskasvattajat ovat ottaneet tämän huomioon ratsujalostuksessa, ja hevosmäärän sijasta panostetaankin yleensä enemmän laatuun. Esimerkiksi suosiotaan ratsukäytössä viimeaikoina kasvattaneen suomenhevosen jalostusohjesäännön § 2. suomenhevosen rotumäärittelyssä ja jalostustavoitteissa määritetään ratsuhevosen olevan ryhdikäs, pienipäinen, pitkäkaulainen ja viistolapainen, sekä, että säkä on selväpiirteinen ja runko ei olisi kovin pitkä. Jalostustavoitteissa mainitaan myös, että tavoitteena on kasvattaa rotumääritelmän mukaisia, monipuolisia käyt-

töhevosia, jotka ovat helposti käsiteltäviä, suorituskykyisiä ja hyväliikkeisiä, kestäviä ja terveitä. (Jalostusohjesääntö suomenhevosille, Suomen Hippos Ry, 9.12.2004).

Toisena esimerkkinä voisi mainita suomalaisen puoliverihevosien (FWB), jota käytetään myös useasti ratsuna Suomessa. FWB:n kantakirjassa luonnehditaan tavoitteeksi jalostaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä urheiluevosia, joilla on suuri kapasiteetti ja hyvä ratsastettavuus. Tämän lisäksi tarkoitus on jalostaa terveitä, kestäviä, suorituskykyisiä hevosia, jotka suhtautuvat positiivisella mielellä tehtäviinsä. (Suomalaisen puoliverihevosien kantakirja FWB, Suomen Hippos ry. 27.1.2013)

Hyvälle ratsulle olisikin suositeltavaa olla rakenteeltaan miltei moitteeton, jotta se olisi kestävä. Hevosurheilusta esimerkiksi niin raviurheilu kuin ratsastuksen eri lajit vaativat hevoselta huomattavan määrän suorituskykyä, joka on osittain myös hyvän jalostuksen tulosta. Lisäksi suorituskykyä lisäävät tekijät ovat muun muassa hevosen luonne, oikeanlainen valmennus, sopivat varusteet ja ruokinta.

Hevoselle pahimpien ongelmien tai vammojen aiheuttajina toimivat esimerkiksi huonot varusteet ja valmennuksen puutteellisuus ja yksipuolinen harjoittelu. Yksipuolinen harjoittelu lisää tuki- ja liikuntaelimestön vääränlaista kuormitusta, jonka on tiedetty lisäävän tapaturma-alttiutta sekä rasitusvammojen syntyä. Hevosten vammojen ja ongelmien syntyä voidaan ehkäistä valmentamalla hevonen peruskunnoltaan hyväksi. Lisäksi muun muassa laukkaharjoitteilla on ollut esimerkiksi hevosta verryttäviä ja liikelaajuttavia parantavia vaikutuksia. (Grönberg 2014, 116–117.)

Suomessa hevosurheilun parissa niin raviurheilussa, kuin ratsupuolellakin käytetään kilpahevosten palautumiseen ja osana valmennusrutiinia muun muassa perinteistä hevoshierontaa. Toistaiseksi vielä perinteinen hevoshieronta on ollut suosittu ja enemmän käytössä kuin kranio-sakraaliterapia. Perinteisellä hevoshieronnalla tarkoitetaan manuaalista käsittelyä, joka muun muassa avaa hevosen jumiutuneita lihaksia, verryttää ja rentouttaa hevosta.

Perinteisen hevoshieronnan tavoitteet kranio-sakraaliterapian kanssa ovat yhtenevät. Molemmissa hoitomuodoissa on tarkoitus parantaa hevosen rajoittunutta toimintakykyä takaisin ennalleen. Lisäksi molemmissa hoitomuodoissa käytetään manipulaatiotekniikoita ja keskitytään myös hevosen psyykkisiin tekijöihin. Tällä tarkoitetaan hevosen kiputilojen lieventymistä, joka vähentää hevosen stressiä ja mahdollista ahdistuneisuutta, kun hevonen tuntee hoidon mielekkääksi ja rentoutuu hoidon aikana. Perinteisessä hevoshieronnassa pääpaino on kuitenkin hevosen suoritusasteen palauttaminen ja sen mahdollinen nostaminen, kun taas kranio-sakraaliterapialla voidaan näiden lisäksi vaikuttaa hieman lihastasoja syvemmälle ja saada pidempiaikaisia vaikutuksia hevosen terveydentilaan.

(Grönberg 2014, 118–125.)

Muita käytettyjä vaihtoehtoisia hoitomuotoja hevoselle ovat muun muassa akupunktio, vesimattokuntoutus, shiatsuhieronta, magneettiterapia, faskiavenytystekniikka (esim. O.T.E. Hieronta®), iilimatohoito, yrtti- ja kukkaterapia, kiropraktiikka, kraniaalinen osteopatia ja osteopatia, homeopatia, sekä suolahuonehoito.

Taloudellisia hyötyjä ajatellessa, hevoshieronnan ja kranio-sakraaliterapian kertahoidon hinnat eivät juurikaan poikkea toisistaan. Tässä tuleekin hevosenomistajan arvioida itse hoidon hyöty esimerkiksi hoidon vaikutuksien kestolla ja hevosen yleisellä hyvinvoinnilla hoitojen jälkeen. Opinnäytetyön kirjoitushetkellä hevoshieronnan kertahinnat vaihtelevat 60–70 euroa/kerta, ja kranio-sakraaliterapian kertahinta on yleisimmin 55–70 euron välillä.

3.2 Hevonen ja kranio-sakraaliterapia & kranio-sakraalirytmä hevosella

Kokemusperäiset havainnot ja käytännön kokemukset ovat osoittaneet, että hevoset reagoivat erittäin spontaanisti ja herkästi näihin ei-invasiivisiin (menetelmä, jossa ei kajota välineellisesti) hoitomenetelmiin. On tehty havaintoja, että hevoset vaistoavat, millä asenteella terapeutti ne kohtaa hoitettaessa kranio-sakraaliterapialla. Havaintoja tukee väite, jonka mukaan hevoset tajuavat ja aistivat luontaisesti, millainen terapeutin perimmäinen tunne-, ja olotila on. Olisi välttämätöntä, että terapeutti paneutuisi omaan henkiseen sekä tunnepohjaiseen tilanteeseensa ennen kranio-sakraaliterapian antamista. (Gottschalk & Groot Landeweer 2011, 91.)

Tämä kranio-sakraalirytmä tunnustetaan hevosellakin koko sen kehossa ja kallossa. Rytmä tuntuu kehossa laajenemisena ja supistumisena (fleksio-ekstensio-vaiheet). Hevosen kallo on turvotus- tai täyttymisvaiheessa leveämpi ja tyhjentymisvaiheessa kapeampi. Hevosen vartalosta tämän kranio-sakraaliliikkeen tuntee sekä laajentumana, ”pullistumana” että ”turvotuksena”. Ihmisen kranio-sakraalirytmän tiheys on noin 6–12 kertaa minuutissa. Hevosella se on kirjoittajien kokemuksen mukaan 4–8 kertaa minuutissa hitaampi, vain 2-4 kertaa minuutissa. (Gottschalk & Groot Landeweer 2011, 91.)

3.2.1 Sidekudoksen merkitys kranio-sakraaliterapiassa

Hoidon tarkoitus ja päämäärä kudostasolla toimiessa on spinaalisen ja kraniaalisen dura mater -kovakalvon rentouttaminen, ja siten kranio-sakraalisen rytmän toimintakyvyn optimoiminen sekä normalisoiminen. Sidekudos on kranio-sakraaliterapiassa merkittävässä roolissa. Jokainen häiriö tai jännite sidekudosverkon sisällä voi levitä kiinnikkeistä ja jänniteheijasteista kranio-sakraalijärjestelmään sisäisenä peitinkalvojärjestelmänä ja siten aiheuttaa toimintahäiriön kranio-sakraalijärjestelmän toimintaan. Näillä peitinkalvoilla tulee olla melko vapaa johtamis- ja siirtokyky kehossa. Peitinkalvojen täytyy pystyä sallimaan laajat liikeradat, kuten hevosen estehypyn tai pitkän ja venytetyn laukan sekä vastaavasti myös hienovaraisen liikku-

vuuden ja taivutukset kuten kouluratsastuksen kokoavat harjoitukset ja li-
säksi pienimmät liikkeet kuten kranio-sakraalirytmien. Tulehdukset, kiinnik-
keet, arvet tai kehon toimintahäiriöt voivat rajoittaa peitinkalvojen vapaata
johtokykyä, joka voi vaikuttaa esimerkiksi hevosen suorituskykyyn. (Gott-
schalk & Groot Landeweer 2011, 91.)

Lisäksi sidekudoksessa olevalla perusaineella on suuri rooli solujen ravitse-
muksessa. Perusaine sisältää yhteyden veri-, hermo- ja imusuonien ja niitä
hoitavien solujen toimintaratojen välillä. Kaikki aineet, jotka ylläpitävät so-
lun ravitsemusta ovat välttämättömiä, kulkevat perusaineen läpi. Samoin
myös kaikki kuona-aineet solun sisältä, jotka palaavat takaisin veri- ja imu-
suonistoon. Perusaineen jännite- ja nestemäisyysasteen muutokset voivat
siten vaikuttaa solujen hoitoon ja kuntoon. Hevosen kehoon, ristiluuhun ja
kallonluihin kohdistettujen otteiden ja tekniikoiden avulla tutkitaan ja hoi-
detaan kehon sidekudosta ja dura mater -kovakalvoa kudoksellisten jännite-
epätasapainojen ja tukosten varalta. (Gottschalk & Groot Landeweer 2011,
92.)

3.2.2 Kranio-hoidon tarve ja vasta-aiheet hevosella

Kranio-sakraalijärjestelmän kunnan tarkastus ja sen käsittely kranio-sak-
raaliterapian avulla on aiheellista kaikenlaisessa oireiluissa, joka voi olla
hermo- ja hormonijärjestelmistä johtuvaa. Siitä seuraa mahdollinen hevo-
sen suorituskyvyn aleneminen. Kranio-sakraaliterapian hoidon tarpeita he-
vosella voivat olla muun muassa akuutit ja krooniset liikuntaelinten sairau-
det, hevosen ryhti- ja asentovirheet, krooniset elimelliset ongelmat, hevosen
käytöshäiriöt (esim. hevosen lisääntynyt pelko, hermostuneisuus ja aggres-
siivisuus tai päänravistelu, puunpureminen ja kutominen). Lisäksi esimerk-
kejä muista kranio-sakraaliterapiaa tarvitsevista aiheista ovat hevosen tasa-
paino-, ja koordinaatio-ongelmat, immuunijärjestelmän heikkoudet ja tai-
pumus infektioihin, aineenvaihdunnalliset sairaudet sekä hevosen hormoni-
häiriöt. (Gottschalk & Groot Landeweer 2011, 94.)

Kranio-sakraaliterapian tutkimus- ja käsittelytekniikoiden käytön vasta-ai-
heita, eli tilanteita, jolloin hoitoa ei suositella hevoselle tehtäväksi, ovat
muun muassa tilanteet, joissa hermojärjestelmää vaurioitetaan tai on mah-
dollisuus vaurioittaa. Näihin kuuluvat erityisesti akuutit tai puoliäkkilliset ai-
voverenvuodot, kasvaimet, tulehdukset, ödeema (turvotus), hematoomat
(verenpurkautumat) tai aneurysma (valtimon pullistumat), kallon, ristiluun,
häntäluun tai selkärangan murtumat, aivojen, ydinjatkeen tai selkäytimen
puristus, muut vammat tai sairaudet, joita puristus- ja venytysvoima pahen-
tavat tai voivat vaurioittaa. Lisäksi osteopaattisessa kirjallisuudessa on ker-
rottu, että kallon käsittelyä rauhoitustekniikalla (still-point-tekniikka, jossa
kranio-sakraalirytmii pysähtyy hetkeksi ja tämän jälkeen keho alkaa korjaa-
maan itse itseään) ei käytetä tiineillä tammoilla, sillä se voi oletettavasti ai-
heuttaa kohdun supistelua. (Gottschalk & Groot Landeweer 2011, 94.)

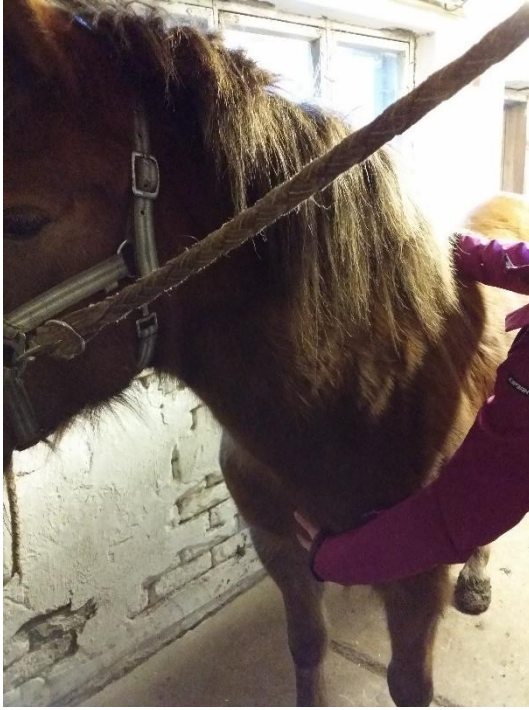
3.3 Hoito-otteet, ruokinta ja ympäristön vaikutukset

Kranio-sakraaliterapeutti ottaa huomioon hevosta hoitaessa myös mahdolliset ruokinnalliset virheet. Hevosen liikutukseen nähden voi ruokinta usein olla liian energia- tai proteiinipitoista. Mikäli ruokinnassa on ongelmia, ne peilautuvat hevosen aineenvaihduntaan, ja tämä alkaa vähitellen kuormittaa hevosen lihaksia, sen jälkeen vaikutukset siirtyvät niveliin sekä nivelsiteisiin, ja tämän jälkeen jopa hevosen luustoon. (Syvärinen 2010, 27–28.)

Kranio-sakraaliterapeutin otteet hevosta hoitaessa näyttävät usein siltä, ettei mitään tapahdu. Otteet ovatkin hyvin kevyet (kuva 1), eikä hoidon aikana tarvitse painaa hevosen kipeitä kohtia voimalla (kuva 2), tukokset ja jännitykset aukeavat hellävaraisella manuaalisella hoitomenetelmällä (kuva 3). Kranio-hoidolla voidaan hoitaa esimerkiksi käytös- ja ratsastusongelmia, hevosen onnettomuudesta johtuvia ongelmia tai vammoja ja hevosen keskäihottumaa. (Syvärinen 2010, 27–28.)

Kuva 1. Kranio-sakraaliterapiahoito aloitetaan avaamalla keho asettamalla kädet hevosen sään ja ristiluun päälle kranio-sakraalirytmää tunnustellen. (kuva: I-L Laitinen)

Kuva 2. Hevosen lavan hoito kranio-sakraaliterapialla. Tällä pyritään parantamaan mm. hevosen liikelaajuutta ja suoruutta. (kuva: I-L Laitinen)

Kuva 3. Hevosen rintakorin vapauttaminen. Tavoitteena mm. parantaa hevosen etuosan toimintaa ja koko kehon työskentelyä. (kuva: I-L Laitinen)

Ruokinnan ja ympäristön vaikutusta kranio-sakraaliterapian ja muiden vaihtoehtoisten hoitomuotojen toimimiseen hevoselle on pohtinut muun

muassa William E. Jones artikkelissaan (1995) *Veterinary Review*, *Alternative Medicine* lehdelle *Journal of Equine Veterinary Science* siten, että ne eivät ole yhdentekeviä. William E. Jones kertoo, kuinka ympäristöllä ja sen allergeeneilla sekä ruokavaliolla on todettu olevan vaikutusta niin ihmisiin kuin hevosiinkin. Jones mainitsee esimerkkinä ympäristön allergeeneista pölyn, homeet ja kemikaalit, sekä ruokavalioiden osalta tietyt ruoka-aineet, jotka saattavat aiheuttaa esimerkiksi allergisia reaktioita, ja jotka voivat voimakkaastikin edesauttaa sairauksien syntyä. Sairaudet voivat hänen mukaansa vaihdella astmasta ja heinäallergiasta päänsärkyihin ja masennukseen ihmisillä, sekä kroonisesta keuhkohtaumataudista liikunnan aiheuttamaan keuhkojen verenvuotoon hevosilla. (Jones 1995, 262.)

William E. Jones kuvailee lisäksi, kuinka eläinlääkäreistä hevosten hoitoon erikoistuneet ovat voineet tunnistaa ja vetää yhteyden ympäristön vaikutuksille tietyissä hevosilla esiintyvissä sairauksissa. Ruoka-aineallergioita selvittäessä hän mainitsee, että hevosen ruokavalion yksinkertaistamisella, kuten vain heinäruokinnalla muutaman viikon ajan, voidaan todeta, mikäli hevonen on mahdollisesti jollekin saamalleen väkirehulle allerginen. Jonesin mukaan ruokavaliot tulee suunnitella yksilöllisesti, koska ravitsemukselliset tarpeet vaihtelevat yksilöittäin. Hän lisää, että myös vitamiinin tarpeet ovat kaikilla ihmisillä ja eläimillä erilaiset eri-ikäisinä, sekä erilaisia stressitiloja kohdatessamme, niin fyysisiä kuin henkisiäkin. (Jones 1995, 262–263.)

4 HAASTATTELUKYSELY

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja toteuttaminen

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä kranio-sakraaliterapia enemmän tutuksi vaihtoehtoisena hoitomuotona, erityisesti ratsuhevosten omistajille. Haastattelututkimuksen kysymyksissä tarkastellaan case-hevosia hoitaneiden kranio-sakraaliterapeuttien ja hevostenomistajien vastauksia hevosten perustiedoista (ikä, rotu, käyttö, aiemmat sairaudet, talliympäristö ja hevosen ruokinta), kranio-sakraaliterapiaa tarvitsevista hevosen oireista ja niiden ilmenemisistä. Tutkimuksesta selviää myös terapeuttien mielipiteet kranio-sakraaliterapian toiminnan perusteista, erot perinteiseen hevoshierontaan ja ratsujen yleisimmiksi luetellut vammat tai ongelmat miksi kranio-sakraaliterapiasta haetaan apua. Samoin käsitellään myös sekä terapeuttien, että hevostenomistajien aiemmat asiakaskokemukset ja mahdolliset ennakkoluulot hoitomuotoa kohtaan. Lisäksi tarkastellaan molempien haastattelututkimukseen osallistuneiden osapuolien tiimoilta myös sitä, miten kranio-sakraaliterapia sopii case-hevoselle, miten hevonen suhtautuu hoitoon ja mitä vaikutuksia hoidoista hevosille hoidon jälkeen tulee sekä, että tarvitseeko hoitoa uusia case-hevoselle.

Kysymykset haastatteluun valikoituivat ajatuksella, että mitä henkilö, joka ei kranio-sakraaliterapiasta vielä hoitomuotona tiedä, haluaisi kuulla. Terapeuttien vastaukset eritoten avaavat hyvin hoitomuodon toimivuutta, ja sitä

mihin hoito perustuu. Valitsin haastattelututkimuksen sopivaksi menetelmäksi työhön, sillä koin sen hyväksi tavaksi tuoda esiin kranio-sakraaliterapian vaikutukset ratsuhevosissa helposti lähestyttävällä tavalla. Tällä tavoin terapeutit saavat kertoa näkemyksensä kranio-sakraaliterapialla hoidettuun hevoseen, ja hevosenomistajat saavat vapaasti kertoa mielipiteensä hoidosta ja sen onnistumisesta hevoselleen. Tieteellisempi tutkimus ei olisi ollut tässä työssä vaihtoehtona, sillä kliinisten vaikutusten mittaaminen olisi ollut tämän työn puitteissa epäkäytännöllistä ja vaikeaa. Haastattelut toteutettiin 1.-13.3.2015 välisenä aikana joko sähköpostitse kirjallisena tai nauhoittamalla haastattelut nauhurille tilakäynneillä.

Haastatteluiden toteuttamisen ja vastausten saapumisen jälkeen auki kirjoitin vastaukset, ryhmittelin ne, koostin niistä haastattelututkimuksen kysymyksiä vastaavia tuloksia, etsin vastauksista yhteisiä tekijöitä ja eriävyyksiä.

Haastateltavat terapeutit ovat kaikki Tampereen Kranio-sakraalikoulun opilaita, toiset ovat jo olleet työelämässä pidemmän aikaa, toiset ovat vasta aloittaneet opintonsa ja toiset viimeistelevät vielä opintojaan. Haastateltavat hevosenomistajat valikoituivat terapeuttien omista asiakkaista, eli hoidettujen hevosten myötä.

5 TERAPEUTTIIEN HAASTATTELUJEN TULOKSET KRANIO-SAKRAALITERAPIASTA

Tässä osiossa esitellään kaikkien neljän haastatellun case-hevosia hoitaneen kranio-sakraaliterapeutin vastaukset hoidon toiminnan perusteista, perinteisen hevoshieronnan erot kranio-sakraaliterapiaan ja ratsuhevosten yleisimmät vammat, johon kranio-sakraaliterapiasta haetaan apua.

5.1 Kranio-sakraaliterapeuttien mielipiteet hoidon toiminnan perusteista

Terapeutti A:n mukaan kranio-sakraalihoito vaikuttavaa voimakkaasti autonomiseen hermostoon. Kaikki terapeutit A, B, C ja D kertoivat kranio-sakraaliterapian perustuvan aivo- ja selkäydinnesteiden virtaukseen ja kiertoon kehossa. Tähän terapeutti B lisää, että kranio-sakraali toimii ja vaikuttaa jollakin tasolla aina. Terapeutit C ja D kuvailevat hoidon tehokkuuden perustuvan siihen, että sillä päästään vaikuttamaan myös pintalihaksia syvemmälle, toisin kuin perinteisellä hevoshieronnalla, esimerkiksi nikamiin ja lihaskalvotasolle. Tähän terapeutti D lisää, että kranio-sakraaliterapia perustuu kehon kokonaisvaltaiseen ja syvään käsittelyyn. Terapeutti D jatkaa kertomalla, että kranio-sakraaliterapia toimii, koska hoidolla autetaan kehoa korjaamaan itseään. Terapeutti D:n mukaan hoidon vaikutus on näin ollen syvä sekä pitkäaikainen.

Terapeutti A:n mukaan aivoselkäydinneste muodostuu aivoissa, aivovertrikkeleissä (aivokammio). Täältä se imeytyy subaraknoidaalitilaan, joka ympäröi aivoja ja selkäydintä. Subaraknoidaalitilasta (kovakalvon ja peh-

meäkalvon välinen tila, lukinkalvon alapuolella) aivoselkäydinneste imeytyy edelleen verisuoniin ja sitä kautta koko muuhun kehoon. Tämä aivoselkäydinnesteen muodostuminen ja imeytyminen, (jolla tässä tarkoitetaan laajenemista ja supistumista) aiheuttaa kranio-sakraalirytmien, mikä on terapeutti A:n mukaan tunnistettavissa kehossa.

Tämä laajeneminen ja supistuminen, eli edellä mainittu kranio-sakraalirytmien, terapeutti A:n mukaan leviää kehoon sekä kaikkiin kudoksiin solutasolla. Kehon lihaskalvojärjestelmän tulee terapeutti A:n mukaan mukailla kranio-sakraalirytmien. Mikäli kehossa on tukoksia, (nivellukkoja, lihaskasvutumia tai psyykkisiä traumoja yms.) tällöin havaitaan muutos kranio-sakraalirytmien. Terapeutti A:n mukaan, manuaalisesti fasilitoimalla eli käsittelemällä voidaan avata näitä tukoksia, ja kun tukokset avautuvat, palautuu myös kranio-sakraalirytmien normaaliksi.

Terapeutti D:n mukaan kranio-sakraaliterapia ei toimisi asiakkaalle, jonka kehossa on lopullisesti tuhoutunut jotakin, mutta silloinkin teho näkyy sekundääristen ongelmien korjautumisena. Terapeutti D:n mielestä pitkäaikainen kranio-sakraaliterapialla hoitaminen johtaa siihen, että alkuperäinen ongelman syy tulee paremmin esille, eikä näin ollen hoideta vain vamman tai ongelman oireita.

5.2 Kranio-sakraaliterapian erot perinteiseen hevoshierontaan

Terapeutti A:n sanojen mukaan perinteisellä hevoshieronnalla voi vaikuttaa lihaskalvoihin ja normalisoida hevosen nivelten sekä lihasten liikkuvuutta. Kranio-sakraaliterapia taas vaikuttaa solutasolla, ikään kuin sisältä ulospäin. Kranio-sakraaliterapia on perinteiseen hierontaan verrattuna huomattavasti hellävaraisempaa ja kevyttä käsittelyä. Tähän terapeutti B lisää, että hoitomuodossa päästään vaikuttamaan huomattavasti syvemmälle kuin perinteisessä hevoshieronnassa, ilman, että käytetään voimaa. Terapeutti C:n ja D:n mukaan perinteinen hevoshieronta on enemmänkin lihaskasvutun ja hevosen rentouttamista verrattuna kranio-sakraaliterapiaan. Terapeutti C ja D olivat sitä mieltä, että kranio-sakraaliterapialla pystytään vaikuttamaan paljon kokonaisvaltaisemmin hevoseen. Kranio-sakraaliterapia voidaan terapeutti A:n mukaan käyttää monenlaisissa ongelmissa. Terapeutti A on itse kertonut tehneensä eniten sisäelinhoitoja, koska terapeutti A:n mukaan hevosten ruoansulatus- ja allergiavaivat ovat yleisiä. Samoin terapeutti A:n mukaan myös ratsastuksessa ilmenneet ongelmat voivat johtua näistä edellä mainituista vaivoista.

Terapeutti D:n mukaan perinteisessä hevoshieronnassa ei päästä vaikuttamaan kovin syvälle, (jos ei ole kyseessä mobilisointi, triggerkäsittely tai muu vastaava). Terapeutti D:n mukaan kranio-sakraaliterapialla voidaan päästä korjaamaan kehon ongelmia tai vammoja. Ero perinteiseen hevoshierontaan verrattaessa tulee terapeutti D:n mukaan siis hoidon syvyydessä ja kokonaisvaltaisessa korjaamisessa.

5.3 Yleisimmät ratsujen vammat, joihin haetaan apua kranio-sakraaliterapiasta

Terapeutti A:n kertoman mukaan hevosenomistajat pyytävät usein apua kranio-sakraaliterapeutilta esimerkiksi hevosen huonoon laukkaan, poikkeavaan hevosen tallikäyttäytymiseen (esimerkiksi pään ravisteluun tai potkimiseen), pukitteluun tietyissä tilanteissa tai hevosen löysään vatsaan. Myös terapeutti B kertoo yhdeksi avun hakemisen syyksi hevosen pukittelun. Lisäksi terapeutit B, C ja D luettelevat yhdeksi hevosen ongelmaksi hevosen vinouden, jonka takia hakeudutaan käyttämään kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona. Terapeutti B:n mukaan myös sisäelinongelmat ja hevosen nikamalukot ovat yhtenä syynä avun hankkimiselle. Tähän listaan terapeutit C ja D lisäävät vielä hevosen selkä- ja lantio-ongelmat.

Terapeutti C:n mukaan lisäksi yksi yleisin ongelma ratsuilla, jonka vuoksi hakeudutaan kranio-sakraaliterapeutin luokse, on hevosen yleinen huono ratsastettavuus ilman sen suurempaa syytä.

Terapeutti D:n mukaan ratsujen yleisimmät vammat tai ongelmat, joiden vuoksi hakeudutaan kranio-sakraaliterapiaan, ovat aiemmin lueteltujen lisäksi muun muassa hevosen liikkeiden epäpuhtaus ja epätasapainoisuus, lyhytkestoinen vaikutus ongelmaan hevoshieronnalla tai hevosen onnettomuus. Terapeutti C:n ja D:n mukaan monen näiden lueteltujen vammojen tai ongelmien kohdalla on ensin saatettu turvautua eläinlääkärin apuun, mutta tutkimuksista huolimatta ei ole välttämättä tehty selkeitä ongelmia aiheuttavia löydöksiä hevosesta, ja tämän jälkeen on tultu kokeilemaan kranio-sakraaliterapiaa.

5.4 Asiakaskokemukset ja ennakkoluulojen vaikutus hoidon toimivuuteen

Kranio-sakraaliterapeutti A sanoo kuulleensa pääsääntöisesti positiivisia kokemuksia hoidoista. Mikäli hoidettavalla hevosella on ollut jokin selvä vamma tai ongelma ja ratsastaja on pystynyt analysoimaan tilannetta hevosen osalta, niin hoitoa on pystytty kohdentamaan paremmin, jolloin on saatu kenties parempia tuloksia. Terapeutti A:n mukaan on aina parempi, mitä enemmän hevosen ratsastaja pystyy hevosesta kertomaan, jotta hoitava terapeutti saa paremman kokonaiskuvan tulevasta hoidosta. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi mahdollinen poikkeava käytös tietyissä tilanteissa, tai miltä hevonen tuntuu ratsastaessa, mitä muutosta hevosessa tai ratsastettaessa aikaisempaan, ovatko hevosen varusteet muuttuneet tai onko ruokintaan tullut muutoksia tms. Terapeutti A:n mukaan hevosta hoitaessa pitää myös ”kuunnella hevosen kehoa” ja näin ollen antaa myös intuition viedä hoitoa eteenpäin.

Terapeutti A on sitä mieltä, että hevosen ratsastaja ja tai omistaja arvioi hoidon lopullisen hyödyn ja toimimisen. Terapeutti A henkilökohtaisesti kokee hankalimpana hoitaa hevosta, jolle tehdään hoito ilman erityistä vaivaa tai syytä, tai että hevosenomistaja pyytää käymään hevosen läpi, mikäli jotain hoidettavaa löytyisi. Terapeutti A:n mukaan tarkat hevosen taustatiedot helpottavat hoidon suunnittelua hevosta hoitavalle terapeutille.

Terapeutit B ja C kertovat saaneensa tietoonsa pelkkiä positiivisia, ihania ja opettavaisia aikaisempia asiakaskokemuksia, kun taas terapeutti D:n mukaan asiakaspalautteet ovat olleet hyvinkin moninaisia. Terapeutti B kertoo oppivansa jokaisesta hoitokerrasta uutta. Terapeutti D:n mukaan hevosenomistajat usein ensimmäisellä hoitokerralla ihmettelevät otteiden keveyttä ja vähyyttä, ja toisaalta taas hevosen isoja reaktioita hoitoon. Terapeutti D:n kertoo, että yleensä suurimmat skeptikot ihmettelevät eniten hevosen reaktioita ja usein soittavat tai laittavat viestiä seuraavina päivinä ihmetelläkseen hoidon hyötyjä tai saavutettuja tuloksia. Terapeutti C:n mukaan, on kuultu hevosenomistajilta, kuinka suuristakin ongelmista on päästy tämän terapian avulla eroon. Esimerkkinä ongelmista terapeutti C mainitsee muun muassa hevosen ontumisen ja erilaiset satulaongelmat.

Kaikkien terapeuttien A:n, B:n, C:n ja D:n mukaan hevosenomistajan ennakkoarvot tai nyrpeä asenne hoitomuotoa kohtaan eivät vaikuta hoidon lopputulokseen. Terapeutti B:n mukaan hoidon toimivuuteen vaikuttaa hoitavan terapeutin mieliala tai tila. Terapeutti C:n mielestä hoitoa antavan terapeutin tulisi mahdollisessa skeptisen asiakkaan hevosen hoitotilanteessa osata sulkea negatiiviset kommentit hoidon ulkopuolelle, ja hoitaa hevonen silti parhaan osaamisensa mukaan alusta loppuun kunnolla.

6 CASE-KOhteet

Tässä osiossa keskitytään terapeuttien ja hevosenomistajien vastauksiin case-hevoselle suoritettusta kranio-sakraaliterapiahoitosta.

6.1 CASE A terapeutin haastattelu

5-vuotias suomenhevostamma:

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Hoidettavana kranio-sakraaliterapeutilla on vuonna 2010 syntynyt suomenhevostamma. Terapeutin mukaan hevosenomistajan kertoo hevosen hoitoa vaativana ongelmana olevan liian ”ylikierroksilla käymisen”. Lisäksi hevonen aukoo suutaan ratsastuksen aikana, sekä asettuu vasempaan kierrokseen huonommin niskasta.

Kranio-sakraaliterapialla hoidettavan hevosen hoitoa vaativat kohdat ja mihin ongelmakohtaan hoidolla on saatu vaikutusta

Terapeutti kertoo hoitavansa kaikkia ongelmakohtiksi mainittuja asioita. Terapeutti aloittaa hoidon keskittymällä ”ylikierroksella käymisen” vaikuttamiseen. Terapeutti sanoo hermoston hoidon rauhoittavan hevosen autonomista hermostoa. Terapeutti diagnosoi hevosen suun aukomisen ja huonon asettumisen niskasta ratsastettaessa viittaavan niskan, kaulan sekä pään alu-

een ongelmiin. Terapeutti kertoo löytäneensä hevosen kieliluun toiminnanhäiriön; kieliluu on tiukka vasemmalta ja fleksio-ekstensio-liike (supistumis- ja laajentumisliike) on selkeästi rajoittunut. Terapeutti hoitaa vielä sternohyoidaalilihaksen, mikä vaikuttaa hevosen kieliluuun. Terapeutti sanoo myös alaleuan fleksio-ekstensio-liikkeen olevan erittäin rajoittunut. Samoin masseter-lihaksista löytyy kireyttä. Terapeutti kertoo vielä, että hevosen rintakorin ekstensio-vaihe (lepovaihe) on rajoittunut. Terapeutti sanoo hevosen yläniskan hoidon tulleen samassa yhteydessä hermoston hoidon kanssa.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle. Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Kranio-sakraaliterapeutin mukaan hoitomuoto sopii tälle hevoselle. Terapeutti kertoo, että hevonen oli levoton ja väänteli leukojaan kieliluuun, alaleukaa ja rintakoria hoitaessa. Hevosen levottomuus jatkui myös hermostoa hoitaessa, kun hoito-otteet olivat hevosen päässä. Muuten hevonen oli terapeutin mielestä lähinnä kuuntelevalla kannalla.

Hoitokerran tapauskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Terapeutin mukaan hevosen yläniska rentoutui hoidon aikana, kieliluuun liike muuttui symmetriseksi, hevosen alaleuan fleksio-ekstensio-liike parani, sekä hevosen rintakorin liike parani myös jonkin verran.

Hevoskohtaiset hoitojen toistojen tarve ja sen ilmeneminen sekä hoitovaihtuksen pysyvyys ja hoitokerroittain vaihtuva vaikutus, sekä mistä vaikutuksen pysyvyys riippuu

Kranio-sakraaliterapeutin mukaan hoidon uusimisen hevoselle riippuu paljon ratsastajan kommenteista hevosesta jälkepäin. Terapeutti kertoo myös, että mikäli jokin hevosen osa-alue jäi hoidoista riippumatta korjaantumatta, hoidon voi uusida ja pohtia mahdollisia muita vaivaan vaikuttavia tekijöitä (esimerkiksi huono satula), laajentaa hoidon tutkimista sekä hoitoa. Terapeutti sanoo hoitovasteen pysyvyyden olevan tapauskohtaista. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli ongelman aiheuttajana ovat esimerkiksi huonosti istuvat varusteet hevosella, vaiva uusiutuu nopeasti jos ei varusteille tehdä jotakin.

Hevoskohtainen jatkuvan kranio-hoidon tarve, tuleva hoitosuunnitelma sekä pitkän ajan tavoite hoitojen suhteen

Terapeutti kertoo tekevänsä hoitosuunnitelman jatkosta kunhan saa kuulla ratsastajan kommentit hoidon tämän kertaisista vaikutuksista. (Case A, Kranio-sakraaliterapeutti, sähköpostiviesti 1.3.2015)

6.2 CASE A hevosenomistajan haastattelu

5-vuotias suomenhevostamma:

Hoidettavan hevosen perustiedot ja mahdolliset aiemmat sairaudet

Hevosenomistajan mukaan hoidettu hevonen asuu säiden salliessa pihatossa tai vaihtoehtoisesti tallissa karsinassa. Hevonen ulkoilee kuitenkin noin 6-10 tuntia päivästä tarhassa. Hevosen ruokinta koostuu kuivaheinästä ja esikuivatusta säilöheinästä, jota se saa syödä lähes vapaasti. Lisäksi hevonen saa kivennäistä, 1-2 dl soijarouhetta sekä 1-4 dl pellavansiemenrouhetta. Pellavansiemenrouheen määrä riippuu päivän ratsun työn vaativuudesta. Hevonen on vuonna 2010 syntynyt suomenhevonen, joka toimii ratsuna tallillaan. Hevosta on ratsastettu 4-vuotis talvena 3-4 kertaa viikossa, ja nyt kun hevonen on kääntynyt 5-vuotiaaksi, niin liikituksen määrää lisätään viiteen kertaan viikossa. Hevosenomistajan mukaan, kun hevosta liikutetaan enemmän, on 2-3 kertaa viikon ratsastuksista valmennustyyppistä liikuntaa. Kun hevosella on lepoviikko, on ratsastus ja liikutus kevyempää. Hevosella ei ole aiempia sairauksia.

Aikaisemmat hevosenomistajien asiakaskokemukset annetuista kranio-sakraalihoidoista ja hoidon tilaajan ennakkoluulojen vaikutukset kranio-sakraaliterapian toimivuuteen

Hevosenomistaja kertoo, että hänellä itsellään oli ennakkoluuloja hoitomuotoa kohtaan, mutta hoidettujen hevosten jälkeen, on hänellä hoidoista hyviä kokemuksia.

Mahdolliset aiemmin käytetyt hoitomuodot hevoselle

Hevosenomistaja kertoo, ettei kyseistä hevosta ole aiemmin hoidettu millään toisella hoitomuodolla, (esimerkiksi hevoshieronta, tai hevosille suunnatut fysioterapeuttiset hoidot).

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle? Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Hevosen reaktio hoitoon on hevosenomistajan mukaan rentoutuminen. Ajoittain kuitenkin liikuttaa ja heiluttaa päätään kenties epä mukavuutta tuntiessaan, terapeutin käsitellessä kipeää aluetta.

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Hevosenomistaja kertoo hevosen olevan kranio-sakraaliterapiakäsittelyn tarpeessa, kun ratsastuksessa hevonen on levoton suustaan, sekä pakenee ratsastajan ohjastuntumaa.

Syyt kranio-sakraaliterapian valikoitumiseksi hoitomuodoksi

Hevosenomistaja sanoo valinneensa juuri kranio-sakraaliterapian hoitomuodoksi tälle kyseessä olevalle hevoselleen aiempien hyvien kokemusten perusteella hoidon vaikutuksesta.

Mahdolliset aiemmat kokemukset hoitomuodosta, sekä ratsastuksessa ja muutoin ilmenneet huomiot

Hevosenomistaja kokee, että ensimmäisellä hoitokerralla ei aikaansaatu selvää vaikutusta hevosen tilaan, mutta toisella kerralla hoidon keskittyessä hevosen päähän ja etuosaan, sanoi hevosenomistaja todenneensa hoidon vaikutukset selkeästi. Hevosenomistaja kertoo vaikutuksen näkyvän siten, että hevonen hyväksyy ratsastajan tuntuman paremmin noin kahden viikon ajan hoidon jälkeen.

Jatkuva kranio-hoidon tarve tai mahdolliset tulevat hoitojen toistot

Hevosenomistajan mielestä sopiva hoitosuunnitelma tälle hevoselle olisi se, että hevonen hoidetaan uudestaan jonkin ajan kuluttua.
(Case A, Hevosenomistaja, sähköpostiviesti 13.3.2015)

6.3 CASE B terapeutin haastattelu

10-vuotias shirehevonen, ori:

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Terapeutin mukaan hevosen oikea takajalka ei toimi kunnolla ratsastuksessa, siksi päädyttiin kokeilemaan kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona ongelmaan.

Kranio-sakraaliterapialla hoidettavan hevosen hoitoa vaativat kohdat ja mihin ongelmakohtaan hoidolla on saatu vaikutusta

Tällä hoitokerralla hoidettiin terapeutin mukaan oikean takajalan iskias-ongelmaa. Samoin terapeutti kertoo avaavansa Si-niveltä. Lisäksi terapeutti avaa hoitokerralla ristiluun ja tarkastaa hevosen lantion. Terapeutin mukaan nämä hoidot vaikuttavat oikeaan takajalkaan.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle? Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Terapeutti luonnehtii hoitomuodon sopivan tälle hevoselle oikein hyvin. Hevonen rauhoittuu, maiskuttaa ja nuokkuu hoidon aikana. Orin kerrotaan myös venyttelevän hoidon päätteeksi. Terapeutin mukaan hevosen talliympäristöllä ei tässä tapauksessa ole vaikutusta.

Hoitokerran tapauskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Tämän kertaisen hoidon tavoitteena on vapauttaa lihasjännityksiä hevosen takapästä sekä avata hermopinne. Terapeutti toteaa, että hoidolle asetetut tavoitteet saavutettiin.

Hevoskohtaiset hoitojen toistojen tarve ja sen ilmeneminen sekä hoitovaihtuuden pysyvyys ja hoitokerroittain vaihtuva vaikutus, sekä mistä vaikutuksen pysyvyys riippuu

Terapeutti kertoo hoitavansa hevosen toisen kerran heti 2 viikon kuluttua uudestaan. Tämän jälkeen on vuorossa tilanteen tarkastus ja mahdollinen hoitojen uudelleensuunnittelu. Terapeutti kertoo, että mikäli hevosen takapään ongelmat jatkuvat, tehdään kranio-sakraalilla kolmas hoitokerta. Terapeutti arvelee kuitenkin hevosen takapään pysyvän hyvin auki hoitojen jälkeen. Terapeutin mukaan hoitosuunnitelmaan kuuluu lisäksi opastus ratsastajalle hevosen ratsastukseen, erityisesti miten vahvistetaan hevosen oikeaa takajalkaa.

Hevoskohtainen jatkuvan kranio-hoidon tarve, tuleva hoitosuunnitelma sekä pitkän ajan tavoite hoitojen suhteen

Terapeutin mukaan tälle hevoselle olisi hyvä jatkaa kranio-sakraaliterapiaa ylläpitohoitoina 3-4 kertaa vuodessa. (Case B, Kranio-sakraaliterapeutti, sähköpostiviesti 4.3.2015)

6.4 CASE B hevosenomistajan haastattelu

10-vuotias shirehevonen, ori:

Hoidettavan hevosen perustiedot ja mahdolliset aiemmat sairaudet

Hevosenomistajan kertoman mukaan kranio-sakraaliterapialla hoidettu hevonen on vuonna 2005 syntynyt ori, joka on rodultaan shirehevonen. Hevonen asuu pihatossa, ja on sekä ratsu- että jalostuskäytössä. Orilla ratsastetaan 2-3 kertaa viikossa ja hevosta käytetään siitokseen noin 2-4 kertaa vuodessa. Hevosenomistajan mukaan hevosella ei ole aiempia sairauksia. Hevosen ruokinta koostuu vapaasti saatavilla olevasta erityisen kuivasta esikuivatusta säilöheinästä, päivittäin puolesta litrasta Greenlinea ja 1 dl:sta Marstall force-kivennäistä.

Aikaisemmat hevosenomistajien asiakaskokemukset annetuista kranio-sakraalihoidoista ja hoidon tilaajan ennakkoluulojen vaikutukset kranio-sakraaliterapian toimivuuteen

Hevosenomistaja sanoo kuulleen ja kokeneensa kranio-sakraaliterapiasta ainoastaan miellyttäviä kokemuksia. Hevosenomistajan mukaan hevosenomistajan tai hevoselleen kranio-hoidon tilanteen henkilön skeptisyys hoitoa kohtaan ei vaikuttaisi hoidon toimivuuteen mitenkään.

Mahdolliset aiemmin käytetyt hoitomuodot hevoselle

Hevosenomistaja kertoo, että kyseistä hevosta on hierottu perinteisellä hevoshieronnalla aiemmin, jolloin ei saavutettu haluttua tulosta. Hevosenomistajan mukaan jo ensimmäisen kranio-sakraaliterapiakäsittelyn jälkeen hevosen iskias-ongelma helpotti.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle. Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Hevosenomistajan mukaan kranio-sakraalikäsittelyn aikana hevonen reagoi hoitoon rauhoittuen, maiskuttaen ja nuokkuen.

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Hevosenomistaja haki kranio-sakraaliterapiasta hevoselleen apua, kun huomasi, ettei oikea takajalka ollut täysillä mukana ratsastuksessa. Hevosenomistaja totesi vamman vaativan enemmän hoitoa, koska perinteisestä hieronnasta ei ollut apua ongelmaan.

Syyt kranio-sakraaliterapian valikoitumiseksi hoitomuodoksi

Hevosenomistaja taitaa myös itse perinteisen hevoshieronnan, ja kun hevosenomistaja huomasi, ettei siitä ollut tälle hevoselle hyötyä, kääntyi hevosenomistaja hevoshierontakollegansa puoleen, joka suositteli kokeilemaan kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona tähän tarkoitukseen.

Mahdolliset aiemmat kokemukset hoitomuodosta, sekä ratsastuksessa ja muutoin ilmenneet huomiot

Hevosenomistajan mukaan hevonen pystyi jo kahden kranio-hoitokerran jälkeen käyttämään oikeaa takajalkaa ja takapäätään melko tasapainoisesti. Hevosenomistaja muistelee, että meni yhteensä neljä perättäistä hoitokertaa hevoselle, jotta oikea takajalka palautui normaaliksi.

Jatkuva kranio-hoidon tarve tai mahdolliset tulevat hoitojen toistot

Hevosen vammaa käsiteltiin neljä perättäistä hoitokertaa, jonka jälkeen hoidon vaikutusta pidetään yllä kranio-sakraaliterapialla 2-4 hoitokerralla vuosittain. (Case B, Hevosenomistaja, sähköpostiviesti 3.3.2015)

6.5 CASE C terapeutin haastattelu

5-vuotias suomenpienhevostamma:

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Ongelmana terapeutin mukaan tällä hoidettavalla hevosella oli se, että hevonen on pienikokoinen, ja se mielellään lähtisi ravissa kipittämään tai tikkaamaan pienempää liikettä, vaikka hevosella on hyvä ravi. Etuosan liike jää siis liian pieneksi. Tämä ilmenee helposti ratsastettaessa. Sen seurauksena on, että hevonen jumiutuu lavoista.

Kranio-sakraaliterapialla hoidettavan hevosen hoitoa vaativat kohdat ja mihin ongelmakohtaan hoidolla on saatu vaikutusta

Terapeutti kuvailee, että hevosta lähdetään yleisesti avaamaan etuosasta ja samalla käsitellään jännitevyöhykettä. Tämän hoidon tulisi avata hevosen lapaa ja hevosen liikkeen pitäisi tämän ansiosta parantua.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle. Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Hevonen on terapeutin mielestä miellyttävä hoitaa, hevonen vastaa hoitoon hyvin ja hoitomuoto sopii hyvin tälle hevoselle. Hevonen on hoidon aikana rauhallinen. Terapeutin mukaan on eduksi hoitamiselle, että kranio-sakraaliterapia tehdään aina hevosen kotitallilla, eikä hevosta tarvitse lähteä kuljettamaan jonnekin toiseen paikkaan, missä hoitoa suoritettaisiin. Tämä kotitallilla hoitaminen vaikuttaa terapeutin mielestä siihen, että hevosta saadaan myös rentoutettua hoidolla, mikä ei välttämättä muualla onnistuisi. Ruokinnan vaikutusta kranio-sakraaliterapian toimivuuteen terapeutti ei osaa sanoa. Terapeutin mukaan ratsuja hoitaessa ei varsinaisesti hevosen käyttömäärillä olisi vaikutusta, mutta terapeutin mielestä nuoret hevoset saattavat helposti olla hermostuneempia kuin vanhemmat hevoset. Rodun vaikutuksesta hoitoon terapeutti kuvailee, että toiset hevosrodut ovat topakampia kuin toiset, ja esimerkiksi suomenhevoset ovat yleensä melko ongelmattomia hoitaa.

Hoitokerran tapauskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Hevosen raviaskelen pituuteen vaikuttaminen on terapeutin mukaan pidempiaikainen prosessi, koska tämän hevosen ratsukoulutus on vielä vaiheessa. Terapeutin mielestä hevosen taipumus ”kipitykseen” säilyy vielä jonkin aikaa, ja siten hoidettava ongelma aina palaa. Terapeutin mukaan hoidon tavoite siis hetkellisesti saavutettiin, mutta hoidon tarve tulee ilmeneeseen uudelleen noin kuukauden jälkeen. Terapeutti epäilee, että kun hevosen tasapaino paranee ratsukoulutuksen myötä, voi hoitoväli hyvinkin pidentyä.

Hevoskohtaiset hoitojen toistojen tarve ja sen ilmeneminen sekä hoitovaihtuksen pysyvyys ja hoitokerroittain vaihtuva vaikutus, sekä mistä vaikutuksen pysyvyys riippuu

Terapeutti kertasi, että tämän nuoren hevosen opetellessa ratsuksi, on hoitojen tarve uusiutuva, koska hevosella on taipumus lyhempään raviaskelleeseen vielä tässä vaiheessa koulutusta. Tämä ilmenee hevosen liikkeen muuttuessa terapeutin mukaan ”sidotuksi” ja tämän seurauksena ratsastaja tuntee, että hevonen on jumissa. Terapeutin mukaan jokaisella hoitokerralla päästään aina hieman parempaan tulokseen kuin edellisellä kerralla. Terapeutti kertoo hoidon vaikutuksien pysyvyyden olevan tämän hevosen noin 3 viikosta kuukauteen.

Hevoskohtainen jatkuvan kranio-hoidon tarve, tuleva hoitosuunnitelma sekä pitkän ajan tavoite hoitojen suhteen

Terapeutin mukaan kaikilla hevosilla olisi jatkuvan kranio-sakraalihoidon tarve. Tämän hevosen tuleva hoitotavoite pitkälle ajalle on se, että hevonen pysyisi jatkuvasti kunnossa ja ilman jumituksia. Terapeutin mukaan hevonen olisi käytävä kuukausittain läpi kranio-sakraaliterapialla. (Case C, Kranio-sakraaliterapeutti, haastattelu 11.3.2015)

6.6 CASE C hevosenomistajan haastattelu

5-vuotias suomenpienhevostamma:

Hoidettavan hevosen perustiedot ja mahdolliset aiemmat sairaudet

Hevosenomistaja kertoo hoidettavan hevosen olevan vuonna 2010 syntynyt suomenpienhevostamma, joka asustaa pihatossa, mutta aika ajoin viettää yönsä tallissa. Hevonen on päivittäin ulkona kuitenkin yli 12 tuntia. Hevosen ruokinta koostuu 5 kertaa päivässä annetuista karkearehuista, (esikuivattu säilöheinä), kivennäisistä (2,5dl/pv), turvotetusta pellavarouheesta, vitamiineista (kuuriluontoisesti c-vitamiinia, jatkuvasti A-D-E-vitamiinia). Hevoselle annetaan jatkuvasti myös valkosipulijauhetta, ja viimeisen 6 kk:n ajan (enemmän ratsutuksen ajan)kauratonta energianlähderehua (n. 3-5 dl/pv Racingin Selected). Hevonen on kolmesti ollut ratsukoulutuksessa muualla ja nyt kotitallilla ratsukäytössä n. 3-5 kertaa viikossa. Hevosenomistaja kuvailee hevosen olleen luonteeltaan huomattavasti ikäistään hermostuneemman oloinen sen tullessa hänen omistukseensa syksyllä 2012. Hevosenomistajan mukaan hevonen on toiselta puolelta lähestyttäessä hieman arvaamattomampi käytökseltään, sillä hevosella on toinen herasilmä, jolla hevosenomistajan mielestä se ei näe yhtä hyvin. Hevosella ei ole aiempia sairauksia.

Aikaisemmat hevosenomistajien asiakaskokemukset annetuista kranio-sakraalihoidoista ja hoidon tilaajan ennakkoluulojen vaikutukset kranio-sakraaliterapian toimivuuteen

Hevosenomistajalla on aiempaa kokemusta kranio-sakraaliterapiasta muiden neljän oman hoidetun hevostensa kautta. Hevosenomistaja uskoo, että koska on nähnyt hoidon vaikutukset aiemmin hoidetuilla hevosillaan, hän tiesi hoidon toimivan nyt tällekin hevoselle. Hevosenomistaja kertoi kuitenkin katsoneensa hoitoa ensimmäisellä kerralla avoimin mielin.

Mahdolliset aiemmin käytetyt hoitomuodot hevoselle

Tälle hevoselle ei hevosenomistajan mukaan ole käytetty muita hoitomuotoja. Hevosenomistajan mielestä kuitenkin perinteinen hevoshieronta on saattanut muilla hevosilla lieventää jonkin vamman oireita, muttei poistanut vamman syytä. Muulla hevosfysioterapialla on parannettu hevosen urheilu-suorituksia ja suoristettu hevosen rankaa, mutta kranio-sakraaliterapialla on pystytty vaikuttamaan myös hevosen mielialaan, käytökseen ja lisäksi myös magnesium-ravintolisän tarpeeseen. Hevosenomistaja on pystynyt jättämään magnesiumin pois tämän hevosen ruokavaliosta niin sanottuna ”mielialalääkkeenä” hoitojen aloittamisen jälkeen, koska hevonen ei sitä enää tarvitse.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle? Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Kranio-sakraaliterapia sopii hevosenomistajan mukaan tälle hevoselle hyvin, hevonen lepää ja nauttii hoidettaessa. Hoito on hevosenomistajan mukaan parantanut hevosen toimivuutta. Hevosenomistaja ei osannut vastata siihen, että miten muut hevosen perustiedot (ikä, rotu, talliympäristö, käyttö ja niin edelleen) vaikuttaisivat kranio-sakraaliterapian toimivuuteen hevoselle.

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Hevosen keskeneräinen ratsukoulutus ja pieni koko, hevosen hermostuneisuus ja sitä kautta jännittyminen vaikuttavat hoidon tarpeeseen hevosenomistajan mukaan.

Syyt kranio-sakraaliterapian valikoitumiseksi hoitomuodoksi

Hevosenomistaja valikoitui käyttämään kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona juuri tälle hevoselle, omien, jo aiemmin hoidettujen hevosten positiivisten hoitokokemusten ansiosta.

Mahdolliset aiemmat kokemukset hoitomuodosta, sekä ratsastuksessa ja muutoin ilmenneet huomiot

Hevosenomistaja kertoo, että ratsastaessa hevosen liikkuvuus paranee, liike paranee, hevosen selkä tulee paremmin töihin. Hevosenomistajan mukaan hevonen ei kuitenkaan ole yleisellä tasolla rauhallisempi hoitojen myötä,

vaan että noin nuorella hevosella vaikuttaa esimerkiksi se, missä muut tarhakaverit ovat kun hän on ratsuna olemisen alkeita harjoittelemassa.

Jatkuva kranio-hoidon tarve tai mahdolliset tulevat hoitojen toistot

Hevosenomistajan mukaan tälle hevoselle tullaan jatkamaan kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona jatkossakin. Hevosenomistajan mielestä kuitenkin tavoitteena on pidentää hoitoväliä, koska uskoo, että liian tiheästi tapahtuvista hoitokerroista voisi olla jopa haittaa.

Mahdolliset hevosenomistajan vapaat kommentit kranio-sakraaliterapiasta

Hevosenomistaja kertoo havainneensa, että aiemmin hoidetuilla muilla hevosillaan kranio-sakraaliterapian vaikutukset alkavat näkyä noin 4-5 päivän päästä annetusta hoidosta. Hoidoilla on ollut hevosenomistajan mukaan uskomaton vaikutus hevosiin. Hevosenomistaja mieltää, että hoidettava hevonen ikään kuin ”keskustelee” hoidon ja terapeutin kanssa hoidon aikana, ja vaikutukset hoidosta tulevat hänen mukaansa hyvin ilmi. Hevosenomistaja on vakuuttunut, että kranio-sakraaliterapiasta on apua ja hyötyä hevosille, eikä ole koskaan pelännyt, että terapialla saataisiin mitään tuhoa aikaiseksi hänen hevosissaan. (Case C, Hevosenomistaja, haastattelu 11.3.2015)

6.7 CASE D terapeutin haastattelu

10-vuotias connemaraponi, ruuna:

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Terapeutin mukaan hoidettavana on tässä tapauksessa poni, joka on hyvin reaktioherkkä, arka ihmisiä kohtaan, epävarma, vino, välillä myös epäpuhdas liikkeissään. Tämän lisäksi poni on aikoinaan kaatunut esteillä. Terapeutti teki ensimmäisellä kerralla hoitona perinteisen hevoshieronnan, koska poni ei yleensä päästä uutta ihmistä helposti lähelleen. Lisäksi poni oli juuri menossa estekilpailukarsintaan, joten terapeutti päätti hoitaa ponin vain pintapuolisesti. Karsintojen jälkeen ponin kanssa aloitettiin kranio-sakraaliterapiahoitot, jolla päästään vaikuttamaan syvemmälle.

Kranio-sakraaliterapialla hoidettavan hevosen hoitoa vaativat kohdat ja mihin ongelmakohtaan hoidolla on saatu vaikutusta

Ensimmäisellä kerralla terapeutti suoristi ponin rankaa, ja löysi isoimmat ongelmat kaularangasta ja lantiosta. Terapeutin mukaan poni suoristui silmin nähden jo ensimmäisen hoidon jälkeen, myös laukannostot molempiin suuntiin toimivat ja kaikkalainen ratsastettavuus tuli paremmaksi.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle. Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Terapeutin mukaan rauhallisella ympäristöllä on vaikutusta hoidon toimivuuteen, se auttaa hevosta kuuntelemaan itseään ja keskittymään hoitoon. Lisäksi hevosen iästä tai hoidettavasta vammasta riippuen terapeutin mukaan usein nuoret tai todella kipeät hevoset voivat olla ensimmäisellä hoitokerralla levottomampia sekä ennakkoluuloisempia. Samalla ne saattavat reagoida isommin kehon reaktioihin. Terapeutti kertoo, että hoito on sopinut kuitenkin kaikille hoitamilleen hevosille. Terapeutti kertoo, että erityisesti apua on saatu niille hevosille, jotka ovat niin kipeitä, etteivät halua antaa hieroa tai ovat muuten epäluuloisia ihmisiä kohtaan. Terapeutin mukaan hevosen ruokinta, rotu ja käyttö eivät vaikuttaisi hoidon toimivuuteen mitenkään, mikäli kaikki aiemmin luetellut hevosen perustiedot ovat kunnossa. Terapeutin mielestä kuitenkin esimerkiksi vääränlainen ruokinta voi aiheuttaa hevoselle muun muassa lihas- ja vatsaongelmia. Nämä ongelmat näkyvät kranio-sakraalihoidossa ja vaativat niihin paneutumista.

Terapeutti kertoo, että kranio-hoito oli kyseessä olevan ponin kohdalla todella sopiva, sillä ensimmäistä kertaa poni pystyi rentoutumaan vieraan ihmisen käsittelyssä. Lisäksi poni nautti hoidosta ja kuunteli itseään koko hoidon ajan.

Hoitokerran tapauskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Kranio-sakraaliterapeutti kuvailee, että hoidolla on pyritty parantamaan ponin kehon suorutta ja yleisesti kehotietoisuutta. Kranio-hoidon tavoite on yleisesti rennompia ja helpommin ratsastettava poni, joka pystyy nauttimaan liikkumisesta.

Terapeutti kertoo, että hoitokerralle asetetut tulokset saavutettiin uskomattoman hyvin. Terapeutin mukaan, ensimmäistä kertaa elämässä ponin ratsastaja pystyi ratsastamaan pitkin ohjin rennolla ponilla. Terapeutti kertoo kuitenkin, että valitettavasti tämän ponin ollessa hoitosarjan parhaassa vaiheessa, tapahtui ponille valitettava onnettomuus, jonka jälkiseurauksia nyt hoidetaan kranio-sakraaliterapialla.

Hevoskohtaiset hoitojen toistojen tarve ja sen ilmeneminen sekä hoitovaihtuksen pysyvyys ja hoitokerroittain vaihtuva vaikutus, sekä mistä vaikutuksen pysyvyys riippuu

Terapeutin mukaan kranio-sakraaliterapian hoitokertojen toistojen tarve on tapauskohtaista ja riippuu hevosesta. Tarve hoitokertojen toistolle selviää hoidon tai hoitosarjan kuluessa. Terapeutin mukaan se riippuu paljon siitä, kuinka suuri tai vanha ongelma tai vamma on kyseessä. Terapeutin mielestä akuutit ongelmat ovat yleensä hoidettavissa vähemmällä hoitokerroilla, kun taas pitkään jatkuneet ongelmat ovat aiheuttaneet jo niin paljon sekundäärisiä ongelmia, että hoitamista on enemmän. Terapeutti vertaa tätä pidempiaikaisen vamman hoitamista sipulin kuorimiseen. Terapeutti kertoo, että hoitojen vaikutus vaihtelee hoitokerroittain ja on hoidettavasta vammasta riippuvainen.

Terapeutti sanoo kranio-hoitojen vaikutuksen pysyvyyden olevan paljon kiinni omistajan maltista ja terapeutin antamien ohjeiden seuraamisesta. Useimmiten terapeutin mukaan hoitovaihtuusten lyhytikäisyyteen on syynä

omistajan into ratsastaa enemmän, koska hevonen tuntuu paremmalta hoidon jälkeen, kuin mihin hevonen olisi vielä valmis hoitojakson ollessa kesken. Tämä ilmenee terapeutin mukaan varsinkin hevosten pitkäaikaisia ongelmia tai vammoja hoitaessa.

Hevoskohtainen jatkuvan kranio-hoidon tarve, tuleva hoitosuunnitelma sekä pitkän ajan tavoite hoitojen suhteen

Terapeutti on sitä mieltä, että säännöllinen kranio-hoito on tämän ponin kohdalla paikallaan. Terapeutilla ja hevosenomistajalla oli alun perin suunnitelma hoitaa ponia 6-8 viikon välein, sen jälkeen kun saavutettiin iso harppaus paranemisessa. Valitettavasti ponin tapaturman jälkeen terapeutti hoitaa onnettomuuden aiheuttamia ongelmia, joten hoitosuunnitelma muuttui nopeammaksi ja hevosenomistaja ja terapeutti päätyivät takaisin 3-4 viikon välin tapahtuvaan hoitosarjaan. Terapeutti kertoo, että tämän ponin kohdalla on pitkän aikavälin tavoite saada rento poni kilpailemaan hyvistä sijoituksista poniesteluokissa.

Mahdolliset terapeutin vapaat kommentit kranio-sakraaliterapiasta

Terapeutti kertoo harjoittaneensa perinteistä hevoshierontaa jo 14 vuotta, saaden hyviä tuloksia, mutta kaiken lisäkoulutautumisen jälkeen kranio-sakraaliterapia toi ihan uuden ulottuvuuden tekemilleen käsittelyille. Kranio-sakraaliterapian avulla tuli työkaluja saada tietoa hevosesta ja auttaa muutenkin kuin lihastasolla. Terapeutti sanoo käyttävänsä ja yhdistelevänsä vielä paljon eri hoitotekniikoita, tapauskohtaisesti hevosen ja hevosenomistajan mukaan valiten, mutta kertoo jo tekevänsä suurimman osan hoidoista pelkällä puhtaalla kranio-sakraaliterapialla. Terapeutti kehuu, ettei ole näinä työvuosina vielä löytänyt vastaavaa apua hoitokäsittelyyn, kuin mitä kranio-sakraaliterapian kautta. (Case D, Kranio-sakraaliterapeutti, sähköpostiviesti. 5.3.2015)

6.8 CASE D hevosenomistajan haastattelu

10-vuotias connemaroni, ruuna:

Hoidettavan hevosen perustiedot ja mahdolliset aiemmat sairaudet

Hevosenomistaja kertoo kyseessä olevan ponin asuvan täysihoitotallilla, jossa on yhteensä noin 30 hevosta. Ponia tarhataan päivittäin, päivästä riippuen n. 5 - 9 tuntia päivässä. Ponin ruokinta koostuu annospaloina jaetusta esikuivatusta säilöheinästä (4 x pv), aamulla ja illalla St. Hippolyt Champions Claim myylistä n. ½ litraa/annos sekä tarvittavista lisäravinteista vuodenajoista ja treeni/kisakaudesta riippuen. Hevosenomistaja kuvailee, että hoidettavana kranio-sakraaliterapeutilla on vuonna 2005 syntynyt connemaroniruuna, joka valmentautuu ja kilpailee esteissä tavoitteellisesti. Ponin tavoitteet kaudelle 2015 pikkuponi GP- ja pikkuponien mestaruuskilpailut. Hevosenomistajan mukaan poni on tuotu Suomeen Irlannista heinäkuussa 2013, ja oli tullessaan hyvin arka ja epäluuloinen ihmisiä sekä muita

hevosta kohtaan. Samoin ponia ratsastaessa sileällä, on se hevosenomistajan mukaan erittäin raaka ja osaamaton, tottunut kulkemaan pää pystyssä ja lujaa vauhtia. Lisäksi hevosenomistajan mukaan poni oli erittäin jännittynyt, ei sietänyt ohjastuntumaa eikä pohjetta. Poni kuitenkin hyppäsi esteitä todella hyvin, edellä mainituista huolimatta. Hevosenomistaja kertoo, että ponin kanssa on nyt tehty todella paljon töitä ratsastettavuuden eteen. Hevosenomistaja kuvailee edistystä asian tiimoilta siten, että välillä on päästy etenemään suurin harppauksin, sitten taas menty hieman takapakkia. Poni on edelleen hyvin herkkä kaikelle ratsastajan liikkeille, kuten pohje, ohjastuntuma, pienet horjahdukset, jne. Pääsääntöisesti poni on hevosenomistajan mukaan oppinut liikkumaan rennosti, mutta jännittyy edelleen helposti. Hevosenomistaja epäilee, että ponilla voisi olla joitakin pahoja henkisiä tai fyysisiäkin traumoja menneisyydestään, mutta varsinaisia loukkaantumisia tai muita aiempia sairauksia ei ole ponin kohdalla tiedossa.

Aikaisemmat hevosenomistajien asiakaskokemukset annetuista kranio-sakraalihoidoista ja hoidon tilaajan ennakkoluulojen vaikutukset kranio-sakraaliterapian toimivuuteen

Kun hevosenomistajalta kysytään asiakaskokemuksia kranio-sakraaliterapiasta, ei hevosenomistaja osaa sanoa. Kranio-sakraaliterapia on hevosenomistajalle hyvin tuore tuttavuus, eikä tämän hevosenomistajatuttavansaakaan ole hoitomuotoa aiemmin käyttäneet, jotta olisi kuullut muiden asiakkaiden kokemuksia hoidoista. Hevosenomistaja kertoo kuitenkin olevansa avoin uusille asioille ja siten halusi kokeilla tätä ponillensa. Hevosenomistaja ei kuitenkaan usko hevosenomistajan tai hoidon tilaajan skeptisyydellä hoitoa kohtaan olevan vaikutusta hoidon lopputulokseen tai toimivuuteen.

Mahdolliset aiemmin käytetyt hoitomuodot hevoselle

Hevosenomistaja kertoo, että ponia on aikaisemmin hoidettu akupunktiolla, kiropraktiikalla, osteopatialla ja perinteisellä hevoshieronnalla. Hevosenomistajan mukaan poni on ollut näissä edellä mainituissa hoidoissa todella jännittynyt ja varautunut olemukseltaan. Hevosenomistaja epäilee, ettei näistä hoidoista ole ollut apua kenties juuri tämän varautuneisuuden takia. Poni ei ole hevosenomistajan mielestä antautunut hoidettavaksi, vaan on omalla jännittyneisyydellään itse estänyt aikaisempien eri hoitojen tehon.

Hevosen reagointi hoidettaessa ja hoidon sopivuus hevoselle. Mahdolliset talliolosuhteiden, ruokinnan, iän, rodun tai hevosen käytön vaikutus hoidon toimivuuteen

Heti ensimmäisellä kerralla kun terapeutti hoiti ponia kranio-sakraaliterapialla, tämä antautui hevosenomistajan mukaan hoidettavaksi täysin. Hevosenomistaja kuvailee, ettei poni ole ollut niin rento vieraan ihmisen läheisyydessä koskaan aikaisemmin. Poni reagoi hoitoihin hevosenomistajan sanoin hyvin voimakkaastikin, muttei silti missään vaiheessa yrittänyt paeta tilannetta. Hevosenomistaja haluaa mainita itse jännittäneensä ensimmäistä hoitokertaa ponillensa niin, että pidatti omaa hengitystään lähes koko hoidon ajan. Terapeutti kuitenkin kehotti hevosenomistajaa hengittämään normaalisti, koska hevonen on rento ja rauhallinen. Hevosenomistaja kertoo,

ettei ollut uskoa silmiään, kun heidän herkkä, arka ja erittäin epäluuloinen poninsa antautui täysin hoidettavaksi. Hevosenomistajan mukaan poni lähti kehollaan voimakkaasti ottamaan vastaan ja työstämään hoitoa.

Hoidettavan hevosen oireet, ja hoidon tarve sekä hoidon tarpeen ilmeneminen

Hevosenomistaja kuvailee kranio-sakraaliterapian tarpeen ilmenemistä ponilla seuraavasti: Poni oli todella jäykkä ja se liikkui hyvin jännittyneesti. Poni oli myös vino. Hevosenomistaja kertoo terapeutin löytäneen suurimmat ongelmat hoidettaessa ponin kallonpohjasta ja ristiluusta. Käytännössä katsoen hevosenomistajan mielestä koko poni oli jumissa. Hevosenomistaja kertoo, että myös ponin psyykkistä puolta hoidettiin, jolloin saatiin vaikutettua mm. ponin jännittyneisyyteen ja varautuneisuuteen.

Syyt kranio-sakraaliterapian valikoitumiseksi hoitomuodoksi

Hevosenomistaja halusi kokeilla, mikäli tästä hoitomuodosta olisi heidän ponilleen apua. Hevosenomistaja koki, ettei poni voisi ainakaan huonommaksi muuttua, vaikka jälleen sille kokeiltaisiin uutta hoitomuotoa.

Mahdolliset aiemmat kokemukset hoitomuodosta, sekä ratsastuksessa ja muutoin ilmenneet huomiot

Hevosenomistaja kertoo, että terapeutti on hoitanut ponia kranio-sakraaliterapialla tähän mennessä yhteensä neljä kertaa. Hevosenomistajan mukaan ponin muutos on valtava heti ensimmäisen hoitokerran jälkeen. Poni tuntui hevosenomistajan mielestä selvästi rauhallisemmalta kokonaisuudessaan. Hevosenomistaja kertoo ponin liikeradan ja liikkeiden muuttuneen täysin. Aikaisemmin hevosenomistajan mukaan kaikki askellajit olivat enemmän ylöspäin. Hoitojen jälkeen ponin askel lähti venymään hevosenomistajan mukaan myös eteenpäin ja jalkojen liike venyi taaksepäin. Hevosenomistaja kertoo ponin laukan olleen aikaisemmin välillä hieman nelitahtinen, mutta se muuttui hoitojen jälkeen. Hevosenomistaja kertoo, ettei enää toisen kranio-sakraaliterapian jälkeen ollut enää tunnistaa ponia samaksi. Ponin kouluratsastusvalmentaja huomasi myös muutoksen. Esteradalla liike näkyi ponin pyöreämpinä hyppyinä ja sarjavälien laukka-askeleiden määrän muuttumisena huomattavasti paremmaksi. Hevosenomistaja ei ollut osannut kuvitella mahdolliseksi tätä muutosta heidän ponissaan.

Jatkuva kranio-hoidon tarve tai mahdolliset tulevat hoitojen toistot

Hevosenomistaja sanoo kranio-sakraaliterapian hoitomuotona jatkuvan säännöllisenä heidän ponilleen, sillä poni on kuitenkin perusluonteeltaan jännittäjä ja tulee tarvitsemaan apua rentoutukseen. Hevosenomistajan mukaan myös ponin vilkas kilpaileminen rasittaa, joten kranio-hoidosta saatu rentoutus tulee hyödyksi myöhemminkin.

Mahdolliset hevosenomistajan vapaat kommentit kranio-sakraaliterapiasta

Hevosenomistaja halusi kertoa vielä vapaasti lisää hoidetusta ponista. Poni on erittäin kiltti ja hyväkäyttöksinen, mutta äärettömän arka ja herkkä. Poni ei hänen mukaansa pure, ei potki, ei rynni eikä rymistele. Pelätessään jähetetty ja tärisee. Pelästyessään saa "sähköiskun" jonka jälkeen jää paikoilleen. Oli tilanne sitten hoitotoimenpiteissä tai ratsastaessa, reaktio on aina sama. Ensimmäisen kerran kranio-sakraaliterapeutti hoiti ponin marraskuun alussa 2104. Ainoa asia mikä hevosenomistajaa harmittaa on se, ettei ollut tutustunut kranio-sakraaliterapeuttiin tai ylipäätään kranio-sakraaliterapiaan aikaisemmin.

Helmikuun alussa 2015 tuli raju takapakki ponin kanssa, kun se hevosenomistajan mukaan sai pahan vetopaniikin pelästyessään hoitopaikalla. Hevosenomistaja ei aluksi ymmärtänyt sen loukanneen itsensä niin pahasti, että he ehdivät epäillä jo jopa ponin niskan murtumaa. Kranio-sakraaliterapeutin hevosenomistaja hälytti apuun kolme päivää tapahtuneen jälkeen. Terapeutti diagnosoi ponin kallonpohjan ja ristiluun olevan todella pahassa kunnossa. Poni sai todella voimakkaat reaktiot hoidettaessa, se kävi hevosenomistajan mukaan vetopaniikkitalanteen uudestaan läpi omalla keholaan. Tästä huolimatta poni antautui kranio-hoitoon heti uudelleen täysin rentoutuneena. Viikkoa myöhemmin hevosenomistaja kertoo terapeutin hoitaneen ponin kallonpohjan uudestaan. Ponin liikutus koostui lähinnä kävelystä ja pikkuhiljaa löysin ohjin ravailua ja laukkailua, joka ei hevosenomistajan mukaan olisi ollut mahdollista ilman hoitojen aloitusta vielä puoli vuotta aiemmin. Vähitellen ponin liikutusta lisättiin, mutta täysin tapaturmaa edeltävään aikaan verrattavissa ponin liikutus ei hevosenomistajan mukaan vielä ole. Ponin jalkojen liike on jo melko hyvä, mutta jännittyneisyys niskassa näkyy vielä. Joka päivä tapahtuu kuitenkin edistystä. Hevosenomistajan mukaan ponin kanssa ei vielä olla siinä pisteessä kuin ennen onnettomuutta, mutta usko paranemiseen on kova.

Hevosenomistaja kertoo, että neljä viikkoa tapahtuneesta terapeutti hoiti ponin vielä kokonaan läpi kranio-sakraaliterapialla. Löydöksinä hoidosta oli edelleen jonkin verran jäykkyyttä ja jumituksia, kuten hevosenomistaja oli ratsastuksessakin todennut, mutta pahimmat vauriot ovat jo ponilta korjautuneet. Hevosenomistaja sanoo toiveekseen, että viikon kuluttua viimeisimmästä hoidosta poni pääsisi valmennukseen, ja siitä kolmen viikon kuluttua kisakauden avaukseen. Hevosenomistaja oli keskustellut terapeutin kanssa, että ponin kranio-hoidot jatkuvat läpi kisakauden, aina kun kilpailukalenteri antaa myöden. Tavoitteena ponille on hevosenomistajan mukaan kuuden viikon hoitoväli kranio-sakraaliterapialla. (Case D, Hevosenomistaja, sähköpostiviesti. 8.3.2015)

7 TULOSTEN TARKASTELU

Tässä osiossa käsitellään haastattelututkimuksesta saatuja tuloksia tarkemmin verraten tutkimuksesta saatuja tuloksia aiheesta löytyvään kirjallisuuteen, kooten terapeuttien sekä hevosenomistajien vastaukset haastattelututkimuksesta yhteen.

7.1 Haastattelututkimuksen tulokset

Case-hevosten perustietoja tarkastellessa kävi ilmi, että kaikkien ratsujen talliympäristönä toimivat pääsääntöisesti pihatto-olosuhteet. Puolet case-hevosista vietiin sisälle talliin yöksi, loput kaksi vain tarvittaessa. Tästä voidaan päätellä hevosten saavan ulkoilla paljon, mikä on niille lajinmukaista käyttäytymistä ja voi siten edistää kranio-sakraaliterapian tehokkuutta. William E. Jones artikkelin *Veterinary Review*, lehdelle *Alternative Medicine* (1995) mukaan hevosen talliympäristöllä on vaikutusta vaihtoehtoisten hoitomuotojen toimivuuteen, erityisesti jos jokin asia on hevosen talli-, tarha/pihatto-, tai laidunolosuhteissa on jotakin vialla, silloin hevonen joutuu kärsimään jatkuvasti huonojen olosuhteiden takia ja hoitoja tarvitaan enemmän tai jatkuvasti.

Ruokintaa tarkastellessa oli kaikilla case-hevosilla korsi- ja väkirehun saannit kunnossa. Kaikki neljä hevosta saavat hevosen tärkeiden ravintoaineiden saannin takaamiseksi kivennäistä ja laadukasta korsirehua, pääsääntöisesti esikuivattua säilöheinää ja kuivaa heinää. Kaksi hevosta saa korsirehua lähes vapaasti ja kaksi annospaloina. Lisäksi 2/4 case-hevosia sai tarvittaessa vitamiineista ja hivenaineista koostuvat lisäravinteet, 2/4 hevosta sai pellavansiemenrouhetta liotettuna, mistä saatava pellavalima on tiedettävästi hyvä hevosen vatsan ja suoliston toiminnalle. Ruokinta vaikuttanee osaltaan siihen, että hoidetuilla case-hevosilla ei ole ruokinnasta johtuvia allergioita, ihottumia tai ruoansulatusongelmia, jotka voisivat osaltaan vaikuttaa kranio-sakraaliterapian tehokkuuteen. Jos näitä ongelmia esiintyisi, jollain hoitokerralla olisikin vain keskittyttävä ruokinnan aiheuttamiin haittoihin eikä olisi pystytty käsittelemään täysipainoisesti hoitoa vaativaa muuta vammaa tai ongelmaa hevosessa, tai että aiemmin asetettu hoitosuunnitelma hevoselle olisi ruokinnasta aiheutuneen haitan takia pidentynyt. Kappaleessa 3.3 viittaamani William E. Jonesin artikkeli vahvistaa haastattelututkimuksen tuloksen hevosen talliympäristön ja ruokinnan vaikuttavuudesta vaihtoehtoisten hoitomuotojen (myös kranio-sakraaliterapia) toimivuuteen. Jonesin mukaan hevoset ovat yksilöitä, ja sama ruokinta ei käy kaikille. Haastattelututkimuksestakin selvisi, että vääränlainen ruokinta voi aiheuttaa hevoselle allergioita ja ruoansulatushäiriöitä.

Muita kranio-sakraaliterapiaankin vaikuttavia hevosen perustietoihin liittyviä seikkoja listaa Pauli Grönberg kirjassaan *Hevosen ABC Biomekaniikka* 2014. (Grönberg 2014, 116–117.) Grönbergin mukaan myös yksipuolinen harjoittelu sekä Case A, kranio-sakraaliterapeutinkin mainitsemat hevosen epäsopivat varusteet voivat olla osana ongelmien syntyyn.

Hoitotilannetta ja kranio-sakraaliterapian tehokkuutta ajatellessa hevosen ikään verraten sai huomata haastattelututkimuksen tuloksien jakautuvan kahtia. Puolet terapeuteista olivat sitä mieltä, ettei hoidettavan hevosen iällä ole mitään tekemistä hoidon lopputuloksen kanssa. Toinen puoli terapeuteista taas oli sitä mieltä, että hevosen nuori ikä voi mahdollisesti aiheuttaa hankaluuksia terapeutille käsitellä hevosta, mikäli tämä ei pysty rauhoittamaan hoidon ajaksi ja pysy siten paikallaan. Hevostenomistajien mielestä iällä ei ole vaikutusta hoidon toimivuuteen. Haastattelututkimuksen tulok-

sena saatiin kuitenkin selville, että kaikki hoidettavat hevoset pystyivät rauhoittumaan, rentoutumaan ja jopa nuokkumaan hoidon aikana, samalla kuunnellen vastaanottavaisena terapeutin tekemää hoitoa. Case-hevosista $\frac{3}{4}$ olivat hoidettavana osittain liiallisen ”ylikierroksilla käymisen” takia, ja hoidoista toivottiin apua rauhoittumiseen. Haastattelusta selvisi, että kahden hevosen kohdalla tähän tavoitteeseen päästiin. Tutkimustuloksia tarkastellessa on otettava huomioon, että kaksi neljästä hoidetusta hevosesta olivat vasta viisivuotiaaksi kääntyneitä, ja siten varsamainen vauhdikkuus voi osittain kuulua hevosen normaaliin kehitykseen.

Kaikkien haastattelututkimuksen case-hevosten käyttötarkoitus oli toimia ratsuhevosena omalla kotitalillaan. Yksi case-hevosista oli tämän lisäksi aktiivisesti kilpailukäytössä ja toinen siitoskäytössä. Säännöllinen siitoskäyttö voi edistää ja lisätä oriin hormonitasapainoa ja henkistä hyvinvointia. Tutkimuksesta voidaan todeta, että kaikkia case-hevosia käytetään säännöllisesti ratsuna ja siten ne pääsevät liikkumaan, ja työskentelemään ohjatusti, jolloin mahdolliset hevosen turhat ylimääräiset energiat saadaan työstettyä pois. Myös tämä voi osaltaan lisätä kranio-sakraaliterapian toimivuutta, kun hevosten käyttö on säännöllistä, eikä liikunnan tai aktiviteettien puutteesta johtuvia turhia energiapatoutumia pääse kertymään.

Kranio-sakraaliterapiahoidon tekemiseen vaikuttavia aiempia sairauksia tai vammoja ei ollut millään case-hevosena toimineella ratsulla. Kaksi neljästä hevosenomistajista epäili kuitenkin hevonsa aikaisemmassa omistajuussuhteessa esiintyneen mahdollista hevoseen liittyvää laiminlyöntiä tai välinpitämättömyyttä, sillä heidän mielestään hevoset olivat ikäistään normaalia säikympiä ja jännittyneempiä. Tämä taas vaikutti siihen, että hevosenomistajat halusivat lähteä kokeilemaan kranio-sakraaliterapiaa myös tasapainottamaan hevosen henkistä hyvinvointia ja lisäämään rauhallisuutta hevosesä. Kranio-sakraaliterapian toimivuus ei kuitenkaan riipu siitä, onko hevosella mahdollisesti jo olemassa olevia aiempia sairauksia tai vammoja, ne vaan tulee hoitavan terapeutin ottaa huomioon hoitosuunnitelmaa tehdessä. Lisäksi kuten aiemmin jo on todettu, aiemmin ilmenneet, täysin korjaamattomissa olevat vammat tai sairaudet eivät kranio-sakraaliterapialla yhtäkkiä parane, mutta niistä johtuvat sekundääriset ongelmat ja oireet saadaan hoidettua. Mikäli case-hevosilla olisi jollakin ollut aiempi sairaus tai vamma, olisi se vaikuttanut hevosen hoitosuunnitelmaan kenties lisäämällä hoidon jatkuvaa tarvetta tai sen toistoja, tai voinut mahdollisesti vaikuttaa hevosen käsiteltävyyteen ja käyttäytymiseen hoidon aikana.

Haastattelututkimukseen osallistuneiden kranio-sakraaliterapeuttien mielestä hoidettavan hevosen rotu ei vaikuttaisi kranio-sakraaliterapiakäsittelyyn tai hoidon tehokkuuteen. Kaksi neljästä terapeutista lisäsi kuitenkin, että yksilöllisiä eroja esiintyy hoitotilanteessa aina ja, että toisten hevosten rodunomaisiin piirteisiin kuuluu olla ”tulisempia” tai ”topakampia” kuin toisten. Esimerkiksi jokin puoliverinen ratsuhevonen (esim. FWB) voi kansallisrotuumme suomenhevoseen verrattuna olla hoitotilanteessa hieman jännittyneempi ja sitä kautta kranio-sakraaliterapeutin tarvitsisi olla valmiina reagoimaan mahdollisesti hevosesä esiintyvään rauhattomuuteen.

Tässä tutkimuksessa mukana olleista kranio-sakraaliterapialla käsitellyistä hevosista roduista ”topakoin” oli kenties connemaraponi, ja rauhallisimmiksi ja perusvarmoiksi roduiksi voitaisiin tässä mieltää suomenhevosekset ja shirenhevonen. Tässä tutkimuksessa todettiin, ettei näiden case-hevosten kohdalla ollut kuitenkaan rodulla vaikutusta hoidon toimivuuteen tai vaikuttavuuteen.

Asiakaskokemuksista kysyttäessä, niin terapeuteilta, kuin hevosenomistajiltakin, oli vastaus selvä. Hoidon tilaajan tai hevosenomistajan nyrpeä tai ennakkoluuloinen asenne ei vaikuta kranio-sakraaliterapian toimivuuteen hevosella mitenkään. Sen sijaan kaksi terapeuttia koki, että hoitavan kranio-sakraaliterapeutin mieliala ja olemus vaikuttavat annettavaan hoitoon. Tätä väitettä tukee myös lähdekirjallisuus, (Gottschalk & Groot Landeweer 2011, 91.) jonka mukaan hevoset tajuavat ja aistivat, millainen terapeutin olotila on. Väittämän mukaan terapeutin tulisi paneutua omaan henkiseen tilanteeseensa ennen kranio-sakraaliterapian antamista hevoselle.

Tutkimuksesta selvisi myös, että kaksi haastatellusta neljästä terapeutista olivat aikaisemmilta ammanteiltaan perinteisiä hevoshierojia ja kokivat siten kranio-sakraaliterapian tuoneen heille lisää ulottuvuutta hoitotapahtumaan. He saattoivat myös yhdistellä hoito-otteita muista vaihtoehtoisista hoitomuodoista kranio-sakraaliterapian kanssa hoitotilanteessa, (esimerkiksi akupainanta tai perinteinen hevoshieronta & kranio-sakraaliterapia) tai vaihtoehtoisesti käyttää pelkkää puhdasta kranio-sakraaliterapiaa.

Hoidettavien hevosten oireita tarkastellessa kävi ilmi, että kaikki hevosenomistajat hakivat apua kranio-sakraaliterapiasta hevosilleen eri vaivojen takia. Puolet hevosenomistajista halusi kokeilla, olisiko tästä hoitomuodosta heidän hevoselleen apua, kun aiemmin käytetyistä toisista hoitomuodoista ei ollut saatu apua vaivaan tai tarpeeksi pitkäaikaista vaikutusta. Toinen puoli hevosenomistajista taas halusivat kokeilla hoitomuotoa hevoselleen aiempien, positiivisten asiakaskokemusten takia. Tästä voidaan päätellä, että kranio-hoitoon hakeudutaan monista eri syistä, ja hoitoa voidaan tarvittaessa kohdentaa eri osa-alueisiin hevosta.

Saavutetut tapauskohtaiset hoitotulokset olivat kunkin hevosen kohdalla hyviä. Hoitokerroilla saatiin edistettyä hevosten kokonaisvaltaista hyvinvointia, ja kaikki hevoset hyötyivät kranio-sakraaliterapiasta. Koska haastattelututkimuksen kohderyhmänä olivat ratsut, olivat hevosten ratsastajien kommentit hoitojen jälkeen hevosen ratsastettavuudesta lähes ylistäviä. Jokaisen hevosen kohdalla saatiin hoidolla aikaan jonkinasteista muutosta parempaan. On kuitenkin muistettava, ettei yksi hoitokerta tee autuaaksi, vaan hoitoja on toistettava, mikäli haluaa pitempiaikaisen, jatkuvan vaikutuksen hevoseen. Hoitoväli on hevoskohtainen, sillä itse hevonen ja sen käyttötarkoituksen sanelevat sen tiheyden. Tutkimuksesta selvisi, että jokaisen hevosen kohdalla päästiin ainakin hetkellisesti saavuttamaan asetetut tavoitteet. Hetkellisyys ilmenee siinä, että hoidon tarve ilmenee jälleen jonkin ajan kuluessa. Haastattelututkimuksessa aikamääre, milloin kranio-sakraaliterapeutit ja hevosenomistajat halusivat uusia hoidon hevoselle, oli neljästä viikosta eteenpäin jopa kuuteen ja kahdeksaan viikkoon. Tästä voidaan päätellä, että

kaikki kyselyyn osallistuneista hevosenomistajista aikovat vielä tulevaisuudessa jatkaa hoitomuotoa hevosilleen.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Hevosen perustietoja tarkastellessa voitiin vetää sekä lähdekirjallisuuden, että haastatteluvien kranio-sakraaliterapeuttien haastattelutuloksien avulla yhteydet siihen, että kaikki hevosen talliympäristöstä ja ruokinnasta sen aikaisempiin sairauksiin, käyttötarkoitukseen, ikään ja rotuun voi vaikuttaa kranio-sakraaliterapian hoitokertojen määrään, onnistumiseen ja hoitotulosten yhteyteen. Lisäksi myös epäsoveluilla hevosen varusteilla ja yksipuolisella tai liian rankalla harjoitusohjelmalla on vaikutusta hevosen hoitojen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että jokaista kranio-sakraaliterapialla hoidettavaa hevosta tulee tarkastella yksilönä hoitosuunnitelmaa tehdessä.

Yhtäläisyyksiä terapeuttien vastauksista hoitomuodon toimimisesta ja tehokkuudesta olivat muun muassa se, että kaikki kertoivat kranio-sakraaliterapian perustuvan aivo-selkäydinnesteen virtaukseen kehossa. Lisäksi kaikki terapeutit kertoivat eroina perinteiseen hevoshierontaan olevan sen, että hoitomuodolla päästään vaikuttamaan kokonaisvaltaisemmin hevoseen, jopa solutasolla asti. Terapeutit olivat kuulleet aiemmista kranio-hoidoista pelkkiä positiivisia huomioita ja asiakaskokemuksia, mutta yksi terapeuteista oli saanut osakseen myös epäileväisyyttä hoidon toimivuuden suhteen. Kaikki terapeutit kertoivat kuitenkin kranio-hoidon tehoavan hevoseen, vaikka asiakas tai hoidon tilaaja olisi skeptinen hoidon toimivuuden suhteen. Lisäksi terapeuttien luettelemat ongelmat ja vammat hevosilla, jonka takia haetaan kranio-sakraaliterapiasta apua, olivat melko yhteneväisiä, tästä esimerkkinä kolmen terapeutin mainitsema hevosen vinous. Lisäksi voitiin todeta terapeuttien tutkimustulosten perusteella, että toinen kahdesta aikaisemmalta ammatiltaan oleva hevoshieroja koki hevosten perustietojen vaikuttavan osittain kranio-sakraaliterapian toimivuuteen hevosella, kun taas toinen ei pitänyt hevosen perustietoja merkittävänä hoidon vaikutuksessa. Kaksi muuta terapeuttia olivat aiemmilta ammanteiltaan ihmisten parissa toimivia terveydenhoitoalan ammattilaisia, joista toinen myös koki terapian toimivuuteen ja sen toistojen tarpeen määrään vaikuttavan hevosen perustietojen, mikäli ne olivat kunnossa.

Haastattelututkimuksessa tutkimuskohteena olivat ratsuhevoset, jotka kaikki saivat apua sekä terapeuttien että hevostenomistajien mukaan heille suunnitelluista kranio-sakraaliterapiahoidoista. Lisäksi voitiin todeta, että hevostenomistajat eivät ole katuneet päätöstään kokeilla kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona hevosilleen hyvien aiempien ja tämänhetkisten hoitokokemuksien takia. Tämän lisäksi voidaan todeta, että kaikille neljälle case-hevoselle tullaan hevostenomistajien kommenttien perusteella jatkamaan kranio-sakraaliterapiaa hoitomuotona.

Haastattelututkimuksen perusteella voidaan todeta, että myös vaihtoehtoisista hoitomuodoista perinteisen länsimaalaisen lääketieteeseen verrattuna voidaan saavuttaa apua hevosen mahdollisiin vammojen ja ongelmien hoitoon.

Henkilökohtaisesti hoitomuodosta olen sitä mieltä, että mikäli hevosenomistaja on kokenut saavansa apua kranio-sakraaliterapiasta, tulisi hänen sitä jatkossakin käyttää. Itse en ole keneltäkään hoitomuotoa kokeilleelta kuullut muuta kuin positiivisia käyttäjäkokemuksia, mikä mielestäni myös kertoo paljon. On kuitenkin muistettava, että jokaisessa hoitomuodossa, vaihtoehtoisessa tai ei, on myös osa-alueita, jotka eivät kaikkia miellytä. Tämän hoitomuodon kohdalla se voisi olla esimerkiksi jonkun henkilön kohdalla kliinisten tutkimustulosten vähäisyys, tai opinnäytetyön kirjoitushetkellä vähäinen yleinen tietoisuus hoitomuodon olemassa olost. Omasta mielestäni hevosharrastajat ovat Suomessakin alkaneet ansiokkaasti käyttämään kranio-sakraaliterapiaa yhtenä hevostensa hoitomuotona niin raviurheilun, kuin ratsupuolenkin saralla, ja kranio-sakraaliterapiaa on alettu esitellä hevosnomistajille hoitomuotona enemmän. Kaiken kaikkiaan hoitomuodosta on haastattelututkimuksen jälkeen jäänyt positiivinen kuva.

LÄHTEET

- Burchard, K. 2005. Equine Craniosacral Therapy – Powerful in its Subtleness!. *Bridle & Bit* (1) 2005. Viitattu 26.4.2015.
<http://www.silverarrowmassage.com/article3.html>
- Gottschalk, B. & Groot Landeweer, G. 2011. CranioSacrale Therapie nach Upledger für Pferde. Eine Methode mit breitem Anwendungsspektrum. *Zeitschrift für Ganzheitliche Tiermedizin* 2011/25. 90–95.
- Grönberg, P. 2014. Hevosien ABC Biomekaniikka. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hevostalous lukuina. Suomen Hippos ry, 2014. Viitattu 22.2.2015.
http://www.hippos.fi/suomen_hippos_ry/hevosalan_tunnusluvut
- Häkli, M., Järvinen, T. & Simola, T. 2013. Näkökulmia paniikkihäiriöön. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Osteopatian koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 23.3.2015. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/58092/paniikki.pdf?sequence=1>
- Jones, W.E. 1995. Veterinary Review. Alternative medicine. *Journal of Equine Veterinary Science* 15 (6), 262–263.
- Kaiperla, M. 14.4.2015. Hoitomuodon Suomeen tuonti. Vastaanottaja Ida-Loviisa Laitinen. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 14.4.2015.
- Nussbaumer, K. & W. 2006. Kranio-sakraaliterapia – pehmeän ja syvälle menevän kehoterapian perusoppikirja. 3. uud. p. Suom. Maria Mänty. Tanska: Kustannusyhtiö KIWI.
- Oy Valitut Palat – Reader’s Digest Ab.1998. Kraniosakraalinen terapia. Teoksessa Kuru, A. & Kervinen, A. (toim.) Parantavat kädet. Luonnollinen tie terveyteen. Helsinki: Milanostampa Spa, Farigliano, Italia, 75.
- Pirttijoki, R. 20.3.2015. Kranio-koulun historia. Vastaanottaja Ida-Loviisa Laitinen. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 20.3.2015.
- Robinson, N. 17.4.2009. Craniosacral Controversy. *Veterinary Practice News* 2009. Viitattu 26.4.2015. <http://www.veterinarypractice-news.com/April-2009/Craniosacral-Controversy/>
- Suomalaisen puoliverihevosien kantakirja FWB, Suomen Hippos ry. 27.1.2013. Viitattu 22.2.2015. http://www.hippos.fi/files/5931/FWB_ktk.pdf
- Suomenhevosien jalostusohjesääntö, Suomen Hippos ry, 9.12.2004. Viitattu 22.2.2015. http://www.hippos.fi/files/1456/jalohje_sh_net.pdf

Syvärinen, K. 2010. Kranio-sakraaliterapeutti hoitaa hevosta pintaa syvem-
mältä. Tunne hevonen. Lehti luonnollisesta hevostaidosta (5), 27–28.

Tampereen Kranio-sakraalikoulu, 2015. Kranio-sakraaliterapia, mitä se
on?. Viitattu 24.6.2015. [http://kranioskoulu.com/kranio-sakraalihoito-mita-
se-on](http://kranioskoulu.com/kranio-sakraalihoito-mita-se-on)

HAASTATTELUKYSYMYKSET KRANIO-SAKRAALITERAPEUTEILLE JA HEVOSENOMISTAJILLE

Haastattelukysymykset

Terapeutti:

- 1) Mihin KST mielestäsi perustuu, miksi terapia toimii ja miksi ei? Vertaa erot perinteiseen hevoshierontaan? Ratsujen yleisimmät ongelmat, joihin haetaan hoitoa KST:lla? (3-5kpl)
- 2) Millaisia asiakaskokemuksia hoidoista on? Vaikuttaako hoidon tilaajan (=hev.om.) nyrpeä tai suopea asenne/ennakkoluulot hoidon toimivuuteen?
- 3) Oireet, hoidon tarve ja sen ilmeneminen? (tapauskohtainen)
- 4) Mitä hoidetaan, (tällä kertaa) ja mihin se vaikuttaa (ongelma)?
- 5) Hoidon sopiminen hevoselle: reagointi/vaikutukset hoitaessa? (Vaikuttaako ympäristö; talliolosuhteet, ruokinta, ikä, rotu, käyttö?)
- 6) Mihin tällä hoitokerralla pyritään, mikä terapeutin tavoite (tässä) hoidossa? → Saavutettiin tavoite? → Saavutetut tapauskohtaiset tulokset?
- 7) Hoitojen toistojen tarve: ilmeneminen? Mikä vaikuttaa? Onko hoitojen vaikutus sama jokaisella hoitokerralla? Vaikutuksen pysyvyys? (Mistä vaikutuksen pysyvyys riippuu?)
- 8) Onko jatkuvan hoidon tarve? Tuleva hoitosuunnitelma ko. hevoselle? Pitkän ajan tavoite hoidoissa/hevonen?
- 9) Sana on vapaa:

Hoidon tilaaja/hevosen omistaja:

- 1) Hevosen perustiedot; talliolosuhteet, ruokinta, ikä, rotu, käyttö, mahdolliset aiemmat hoitoon vaikuttavat sairaudet?
- 2) Millaisia asiakaskokemuksia hoidoista on? Vaikuttaako hoidon tilaajan (=hev.om.) nyrpeä tai suopea asenne/ennakkoluulot hoidon toimivuuteen?
- 3) Aiemmin käytetyt hoitomuodot (tälle) hevoselle, ja niiden erot KST:aan? Esim. hevoshieronta ym. (Vertaa mahdolliset erot KST:aan hev.om./hev.hoit.)
- 4) Hoidon sopiminen (tälle) hevoselle: reagointi/vaikutukset hoitaessa? (Vaikuttaako ympäristö; talliolosuhteet, ruokinta, ikä, rotu, käyttö?)
- 5) Oireet, hoidon tarve, sen ilmeneminen?
- 6) Miten valikoiduit käyttämään juuri tätä hoitomuotoa hevosellesi?
- 7) Mikäli aiempaa kokemusta hoitomuodosta hevoselle, käytössä/ratsastuksessa ilmenevät hoidon vaikutukset ja muut mahdolliset tulokset?
- 8) Hoitojen toistojen/jatkuvan hoidon tarve?
- 9) Sana on vapaa:

